

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Bc. Eva HLADKÁ

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Sociální a ekonomická analýza vybraných domovů důchodců

Bc. Eva Hladká

Diplomová práce
2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva ŽÁKOVÁ**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Sociální a ekonomická analýza vybraných domovů důchodců**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- Sociální politika
- Systém služeb poskytovaných domovy důchodců
- Zřizovatelé zařízení sociální péče
- Charakteristika jednotlivých vybraných domovů důchodců
- Hospodaření domovů důchodců
- Komparace vybraných úseků domovů důchodců

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DUBEN, Rostislav. Teorie a praxe sociální politiky. 1. vyd. Praha : VŠE, Fakulta managementu Jindřichův Hradec, 1999. 203 s. ISBN 80-7079-479-8

Interní materiály domovů důchodců

KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 3. přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2005. 502 s. ISBN 80-7357-050-5

PILNÝ, Jaroslav, PEŠTA, Josef. Ekonomika veřejného sektoru. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. 220 s. ISBN 80-7194-258-8

RÁŽOVÁ, Eva, KRÁLOVÁ, Jarmila. Zařízení sociální péče pro seniory a zdravotně postižené občany. 3. aktualiz. vyd. Olomouc : ANAG, 2005. 303 s. ISBN 80-7263-275-2

Zákony a vyhlášky

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 30. června 2009

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Robert Bařa, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 6. 2010

Bc. Eva Hladká

Poděkování:

Chtěla bych touto cestou poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Miloši Charbuskému, CSc., který mi umožnil téma zpracovat a také za jeho odbornou pomoc, rady a ochotu při samotném psaní diplomové práce.

Dále bych chtěla vyzvednout vedoucí pracovníky jednotlivých domovů pro seniory za ochotnou spolupráci a poskytnutí potřebných materiálů k výše uvedené problematice.

ANOTACE

Stárnutí obyvatelstva se v posledních letech ukazuje jako jedna z oblastí, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost a pružně na tuto situaci reagovat. Diplomová práce se zabývá tématem sociální a ekonomické analýzy tří domovů pro seniory v kraji Vysočina. Je rozdělena na 2 části. První část nahlíží na sociální politiku a sociální zabezpečení v obecné rovině a definuje podmínky poskytování sociálních služeb. Ve druhé části jsou charakterizovány jednotlivé domovy pro seniory, které mají různého zřizovatele a provedena analýza jejich hospodaření v letech 2007 – 2009. Součástí je také porovnání lůžkových kapacit jednotlivých domovů nebo výše úhrad klientů za stravu a ubytování v rámci sledovaného období. Práce poukazuje na některé současné problémy domovů pro seniory.

KLÍČOVÁ SLOVA

domov pro seniory; sociální politika; sociální zabezpečení; sociální služby; poskytovatel sociálních služeb; analýza hospodaření; náklad na lůžko; úhrada klientů; kraj Vysočina;

TITLE

Social and economic analysis of selected retirement homes

ANNOTATION

The ageing of population has recently become one of the areas necessary to pay attention to and to react flexibly to the situation. The diploma thesis deals with the social and economic analysis of three houses for seniors in the Vysočina region. It is divided into two parts. The first part focuses on the social policy and social security at the general level and defines conditions for providing social services. The second part characterises individual senior houses that have different founders and the analyses their management in the years 2007-2009. Part of the comparison is the bed capacity of individual houses or the amount of financial contribution of clients for alimentation and accommodation in the period under consideration. The diploma thesis deals with selected actual problems of the houses for seniors.

KEY WORDS

house for seniors, social policy, social security, social services, provider of social services, analysis of financial management, bed costs, financial contributions of clients, Vysočina region

O b s a h:

ÚVOD	10
<i>Část A</i>	12
1. SOCIÁLNÍ POLITIKA	12
1.1 Podstata sociální politiky a její pojetí.....	12
1.2 Principy sociální politiky.....	14
1.3 Subjekty a objekty sociální politiky.....	15
1.3.1 Subjekty sociální politiky.....	15
1.3.2 Objekty sociální politiky.....	17
1.4 Základní typy sociální politiky.....	18
1.5 Funkce sociální politiky.....	19
1.6 Cílové zaměření sociální politiky.....	20
1.7 Nástroje sociální politiky.....	21
2. SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A JEHO FINANCOVÁNÍ	22
2.1 Stručná historie sociálního zabezpečení.....	22
2.2 Charakteristiky sociálního zabezpečení.....	22
2.3 Základní přístupy k financování sociálního zabezpečení.....	23
2.4 Celková úroveň sociálního zabezpečení.....	25
2.4.1 Základní zdroje financování sociálního zabezpečení.....	25
2.4.2 Výdaje na sociální zabezpečení.....	25
2.4.3 Struktura sociálního zabezpečení v České republice.....	26
2.4.4 Orgány sociálního zabezpečení.....	26
2.4.5 Základní formy sociálního zabezpečení.....	27
2.4.5.1 Domov pro seniory.....	28
3. POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	30
3.1 Definice základních pojmů.....	30
3.2 Podmínky poskytování sociálních služeb.....	30
3.3 Právní forma poskytovatelů sociálních služeb.....	31
3.3.1 Příspěvková organizace.....	32
3.3.2 Právnícká osoba církevního práva.....	33
3.4 Přehled domovů pro seniory v kraji Vysočina.....	33
3.4.1 Počet čekatelů v domovech pro seniory v kraji Vysočina.....	35
4. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBYVATELSTVA	37
4.1 Předpokládaný vývoj populace v kraji Vysočina.....	37
4.2 Průměrná výše starobního důchodu podle krajů v letech 2000 až 2009.....	41
<i>Část B</i>	43
5. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH DOMOVŮ PRO SENIORY	43
5.1 Domov pro seniory.....	43
5.1.1 Základní charakteristika domova.....	43
5.1.1.1 Předmět činnosti Domova pro seniory.....	44
5.1.1.2 Cílová skupina klientů.....	44
5.1.2 Organizační struktura Domova pro seniory.....	45
5.1.3 Přehled zdrojů financování domova.....	47
5.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod.....	47
5.2.1 Základní charakteristika domova.....	47
5.2.1.1 Cílová skupina klientů DpS HB.....	49
5.2.2 Organizační struktura domova.....	50
5.2.3 Přehled zdrojů financování domova.....	52

5.3 Charitní domov Moravec.....	52
5.3.1 Základní informace o domově.....	53
5.3.1.1 Poslání charitního domova.....	54
5.3.1.2 Cílová skupina klientů.....	55
5.3.2 Organizační struktura CHDM.....	55
5.3.3 Přehled zdrojů financování CHDM.....	56
6. KOMPARACE VYBRANÝCH ÚSEKŮ VYBRANÝCH DOMOVŮ.....	57
6.1 Porovnání lůžkových kapacit v jednotlivých domovech.....	57
6.2 Komparace hospodaření.....	58
6.2.1 Domov pro seniory – příspěvková organizace zřízená obcí.....	59
6.2.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod – příspěvková organizace zřízená krajem.....	61
6.2.3 Charitní domov Moravec – nezisková organizace.....	63
6.2.4 Závěrečné hodnocení hospodaření sledovaných organizací.....	64
6.3 Porovnání úhrad klientů za stravu a ubytování.....	65
6.3.1 Domov pro seniory.....	66
6.3.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod.....	67
6.3.3 Charitní domov Moravec.....	68
6.3.4 Celkové vyhodnocení.....	69
7. CELKOVÉ ZHDNOCENÍ FINANCOVÁNÍ ORGANIZACÍ.....	72
ZÁVĚR.....	73

ÚVOD

V současné době se stále častěji a s vyšším důrazem potřebnosti diskutuje o problému stárnutí obyvatel České republiky (ČR). Nyní v ČR žije téměř 1,5 mil. seniorů. Demografové již dříve upozorňovali na to, že česká populace v příštích 55 letech výrazně zestárne. Varují, že počet obyvatel nad 65 let se do roku 2050 téměř zdvojnásobí. Již nyní se seniorům vyplácí na důchodech částky přesahující několik desítek miliard korun. Přitom ekonomicky aktivní účastníci důchodového pojištění již dnes přispívají v průměru 2,7 zaměstnance na jednoho starobního důchodce.

Nejedná se však pouze o problém ekonomické povahy, avšak vzhledem ke zvýšenému počtu seniorů ve společnosti je nutné jim vytvořit důstojné podmínky pro aktivní a rovnoprávný život; systematicky se věnovat problematice stárnutí a problematice seniorů ve všech aspektech jejich života a rozvíjet mezigenerační vztahy a solidaritu.

Z tohoto pohledu se domnívám, že se jedná o téma velmi aktuální a že je potřebné řešit jej v nejbližším časovém horizontu. V diplomové práci se budu zabývat tématem sociální a ekonomické analýzy vybraných domovů důchodců¹ (dále domovů pro seniory). Vybrané domovy k analýze se nacházejí v kraji Vysočina. Jedná se o zařízení, kdy v každém jednotlivém případě je zřizovatelem jiná organizace (kraj, obec a nezisková organizace).

Předpokládám, že tato oblast se stane postupem času stále důležitější, především vzhledem k výše zmíněnému stárnutí populace v ČR a (nejen) tyto domovy budou stále více potřebnější a žádanější. Stejně tak nelze vyloučit, že jednou možná sami budeme tyto služby potřebovat, ať už pro sebe nebo pro své blízké.

Cílem diplomové práce je analyzovat vybrané domovy pro seniory nejen z pohledu ekonomického (zhodnotit jejich hospodaření a provést analýzu jednotlivých příjmů a výdajů), ale i sociálního prostředí pro klienty. Tato oblast lidské činnosti se totiž nedá vnímat pouze čistě z ekonomického hlediska. Je třeba brát v úvahu i lidská, etická a morální stránka života a uvědomit si, že se nejedná o „byznys“ a podnikání, nýbrž, a to především, o důstojnost lidského života.

Ve své práci budu vycházet z hypotézy, že se jedná o aktuální oblast lidského života, která se bude muset v blízké budoucnosti řešit. Domnívám se, že současný stav a počet domovů pro seniory je svou kapacitou nedostačující. Dále pak budu vycházet

---

¹ „Domovy důchodců“ zákon o sociálních službách v roce 2007 přejmenoval na „domovy pro seniory“.

z předpokladu, že nedostačující je i výše důchodů, která by umožňovala seniorům v takovýchto zařízeních pobývat z důvodu nízkých finančních prostředků na zaplacení úhrad v těchto zařízeních. Co se týká typu organizace, která zřizuje domov pro seniory, předpokládala bych, že domov, jehož zřizovatelem je nezisková organizace, bude hospodařit s podstatně nižšími finančními prostředky a z tohoto důvodu se výše úhrad bude pohybovat na vyšší úrovni než např. u krajského zařízení, které je mimo jiné dotováno i svým zřizovatelem.

Práce je dělena do dvou částí. Na první – označenou jako „A“ – bych nahlížela jako na část zabývající se spíše teoretickou otázkou problematiky. Rozdělila jsem ji celkem na 4 kapitoly. První dvě se zabývají obecnou charakteristikou sociální politiky a sociálního zabezpečení. V rámci druhé kapitoly je vymezen a upřesněn pojem *domov pro seniory*.

V třetí kapitole popisují základní pojmy, podmínky, právní formy a legislativu poskytovatelů sociálních služeb. Součástí tvoří i přehledy a ukazatelé z kraje Vysočina, např. přehled a výčet domovů pro seniory nebo počet žadatelů o ubytování v těchto zařízeních. V poslední kapitole se pak stručně zmiňují o předpokládaném vývoji populace v kraji Vysočina.

Následující druhá část práce označená písmenem „B“ se soustřeďuje na vybrané domovy pro seniory. Rozdělují ji na 2 kapitoly. Nejprve uvádím základní informace u jednotlivých domovů, včetně předmětu jejich činnosti a cílové skupiny uživatelů. Následně pak popisují jejich organizační strukturu a přehled zdrojů financování. Ve druhé kapitole shrnuji výsledky hospodaření těchto domovů v letech 2007 – 2009. Nejdříve srovnávám jejich lůžkovou kapacitu, následně analyzuji podíl jednotlivých složek nákladů a výnosů a v poslední části kapitoly se zaměřuji na úhrady za ubytování a stravu v jednotlivých domovech.

Vycházela jsem z podkladů a dokumentů jednotlivých domovů pro seniory, které mi ochotně poskytli. Dále jsem pak využívala odbornou literaturu a z právní předpisy zabývající se uvedenou problematikou. Dalším důležitým zdrojem informací mi byly i webové stránky.

Část A

1. SOCIÁLNÍ POLITIKA

1.1 Podstata sociální politiky a její pojetí

Přestože se s pojmem „sociální politika“ setkáváme v životě poměrně často a je používán s jistou dávkou samozřejmosti a pochopitelnosti, jeho definice není zcela jednoznačná. Je to způsobeno řadou okolností, především mnohoznačným významem pojmu „sociální“ či významově rozsáhlým pojmem „politika“.

Význam pojmu „sociální“ lze definovat ve třech úrovních:

- a) v nejširším slova smyslu, tj. – sociální jako společenský. Tento nejen nejširší, ale také nejstarší význam odpovídá latinskému původu;
- b) v užším slova smyslu – určitá stránka společenských vztahů souvisejících s lidsky tíživými a společensky nežádoucími situacemi, jejichž řešení přesahuje síly jednotlivce, popř. rodiny a není dosažitelné pomocí prostého působení ekonomických mechanismů;
- c) v nejužším slova smyslu, tj. v kurativním, kdy jsou řešeny nepříznivé nebo nouzové sociální situace.²

Původem řecké slovo „politika“ zobrazuje postavení občana a jeho občanských práv, které uskutečňoval v dané ústavě. „Politiku lze v obecné rovině chápat jako specifickou společenskou činnost, jako konkrétní způsob jednání různých subjektů na nejrůznějších úrovních, kterým je ovlivňována příslušná společenská realita. Sociální politika chápána v užším pojetí pak ovlivňuje sociální realitu, i když nepřímo vlastně i celou společenskou realitu.“³

Důležitou roli ve vývoji tohoto pojmu sehraje i determinace v čase.⁴ Francouzský teoretik de Laubier vyslovil v roce 1984 svoji definici sociální politiky jako „souhrn národních opatření, která v souladu s rozvojem myšlenky sociálních práv, mají za účel zlepšit životní podmínky obyvatelstva v rámci daných hospodářských a politických možností země.“

---

² KOTOUS, Jan; MUNKOVÁ, Gabriela; PEŘINA, Pavel. *Úvod do sociální politiky*. 3. upravené a doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, 2003. 106 s. ISBN 80-85889-50-1., str. 7.

³ DUBEN, Rostislav. *Teorie a praxe sociální politiky*. 1. vyd. Praha: VŠE, 1999. 203. ISBN 80-7079-479-8, s. 85.

⁴ Tímto vývojem se v historii zabývali např. američtí specialisté v této oblasti Wilenski a Turner. Dalším významným autorem zabývající se touto tematikou je např. Walker, nebo známá angličanka Jonesová či oxfordský profesor Michael Hill. Z českých autorů se sociální politikou zabýval např. Albín Bráfa a jeho žáci, profesor Gruber a Horáček, dále pak Karel Engliš či Josef Macek.

Současné pojetí sociální politiky se u různých autorů nepatrně liší. Nejčastěji však bývá charakterizována dvěma následujícími přístupy, jak to uvádí Vojtěch Krebs ve své knize „Sociální politika“. „Pro první přístup je charakteristické širší pojetí sociální politiky, z hlediska tohoto pojetí lze sociální politiku vymezit jako konkrétní jednání zejména státu, ale i ostatních subjektů, kterým je ovlivňována sociální sféra společnosti. Sociální politika je vnímána jako aktivita vážící se bezprostředně k životním podmínkám lidí. Toto vymezení, označované také jako „sociální politika v širším slova smyslu“, je významné především pro dlouhodobé koncepční úvahy o sociální politice, souvisí s volbou typu sociální politiky, s tvorbou určitého sociálního programu (vize, sociální doktríny). Takové přístupy k sociální politice jsou nesmírně náročné a krystalizují postupně, jsou však velice potřebné, neboť nahlízejí na sociální politiku jako na určitý systém s vnitřními vazbami a souvislostmi i s vazbami na společenské okolí.

Ve druhém přístupu je sociální politika vymezována v „užším slova smyslu“. Cílem takovéto politiky je především reagovat na sociální rizika, resp. jejich možné negativní důsledky (např. stáří, nemoc, invalidita), a eliminovat sociální tvrdosti, které doprovázejí fungování tržního mechanismu (např. nezaměstnanost, chudoba). Toto pojetí redukuje sociální politiku na systém opatření především v oblasti zaměstnanosti a sociálního zabezpečení. V podstatě jde o přístup dílčí (parciální), i když zahrnuje značný prostor sociální politiky. Toto pojetí mělo a má značný význam pro průběh ekonomické transformace a zjišťování sociálního smíru.“⁵

Koncepce sociální politiky se tedy navzájem odlišují a to především z důvodu svého původu v různých faktorech společenského prostředí a znázorňují tak i různá stanoviska k řešení sociálních problémů. Pro všechny koncepce však zůstává společné to, že **vždy jde o politiky orientované k člověku, k rozvoji, kultivaci a zdokonalování jeho životních podmínek a dispozic.**

Sociální politiku je nezbytné vnímat jako celek, jako zřetelný systém s mnoha komplikovanými vnitřními vazbami i s vazbami na ostatní elementy společenského systému. Sociální politika je tedy velmi úzce spjata se svým okolím, neboť pro kteroukoliv zemi i dobu je pokaždé zcela konkrétní, ale jsou jí současně vlastní i určité společenské znaky.

---

⁵ KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 4. přepracované a aktualizované. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1, str. 25.

V důsledku toho, že sociální realita je složitá, různě pojmána a je obtížné ji celistvě vyjádřit, neexistuje tedy ani její jednoznačná definice, ale naopak určitá libovůle v jejím chápání, a to na bázi teoretické i praktické.

1.2 Principy sociální politiky

„Sociální politika představuje cílevědomou činnost subjektů směřující k vytvoření podmínek pro všestranný rozvoj člověka. Aby mohl být takto vytyčený záměr sociální politiky, musí zde být množství různých, vzájemně spojených subsystémů, nástrojů, institucí, institutů, norem apod. Při jejich volbě, konstrukci i aplikaci je třeba respektovat určité základní principy, které jsou pro sociální politiku určující, které se v ní promítají a jejichž prostřednictvím je konec konců sociální politika také posuzována. Nejvýznamnějšími principy sociální politiky je sociální spravedlnost, sociální solidarita, subsidiarita a participace.“⁶

A) Sociální spravedlnost je považována za zásadní princip sociální politiky.

Lze ji definovat pravidly, podle nichž jsou ve společnosti rozdělovány příjmy, bohatství, životní příležitosti a předpoklady (např. vzdělávat se, uplatnit se na trhu práce atd.) mezi jednotlivé občany, případně sociální skupiny.

I přes různorodost názorů autorů, kteří se touto problematikou zabývají, však panuje shoda na tom, že pojem sociální spravedlnost je pojmem relativním a je třeba k jeho řešení přistupovat vždy z různých hledisek s přihlédnutím k jádru a povaze značně pestrých konkrétních sociálních situací.

B) Princip sociální solidarity se zakládá na vzájemné podpoře, sounáležitosti jedinců a sociálních skupin při formování a rozdělování životních podmínek a prostředků v zájmu naplňování ideje sociální spravedlnosti.

Sociální solidaritu můžeme posuzovat z různých hledisek. Můžeme hovořit např. o solidaritě mezinárodní, celostátní, regionální či solidaritu jednotlivců a rodin. Vojtěch Krebs v knize „Sociální politika“ uvádí, že „základem tohoto myšlenkového konceptu je poznání o nutnosti harmonické spolupráce mezi lidmi. Je výrazem toho, že člověk je solidární společenská bytost. Proto vždy a za všech okolností je svou existencí v jisté míře

---

⁶ GALVAS, Milan; GREGOROVÁ, Zdeňka. *Sociální zabezpečení*. 1.vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 240 s. ISBN 80-210-2292-2, str. 13.

odkázán i na druhé, je závislý na soužití ve společnosti jako celku. Solidarita je výrazem lidského porozumění a pospolitosti, vzájemné soudržnosti a také odpovědnosti. Je vedena úsilím o sjednocování zájmů, zejména pokud jde o hmotné životní podmínky a to na základě svobodné vůle lidí a jejich ochoty podřídit se zájmům širšího společenství.⁷

C) *Princip subsidiarity.* Moderní společnost v tomto principu spatřuje spojení osobní odpovědnosti se solidaritou. Faktem je, že lidé nežijí v izolaci, ale každý jedinec je vždy součástí určitého celku (rodiny, organizace, obce a nakonec státu). Lidé vstupují do určitých vztahů a vazeb, stávají se vzájemně na sobě závislými a vznikají užší společenství. Tato závislost či existenční sepětí vyjadřuje, že lidé cítí vůči sobě odpovědnost, jsou mezi sebou solidární, a že tedy v těchto společenstvích nastane akt vzájemné podpory.

Naplnování tohoto principu vyžaduje výchovu obyvatelstva k uvědomění si a převzetí vlastní odpovědnosti a zároveň umožňuje vznik prostoru pro samotné sociální jednání.

D) *Princip participace* je postupný, dlouhodobý proces, který lze stručně označit jako přechod od člověka jako objektu sociální politiky k člověku jako plnoprávnému, odpovědnému a respektovanému subjektu. Člověk má reálnou možnost podílet se na všem, co má přímo vliv na jeho život. Přestává být pouze pasivním příjemcem sociálně politických opatření (převážně státu), ale sám se na jejich tvorbě podílí a spolurozhoduje o jejich uskutečnění. Zejména praxe nám ukazuje, že bez spoluúčasti – participace (tzn. ztotožnění lidí se sociálně politickými opatřeními) jsou účinky těchto opatření značně zúžené. To samozřejmě předpokládá, že občané jsou vzdělaní a informovaní, jsou si vědomi svých práv, ale i zodpovědnosti a jsou také především dostatečně vyzrálí pro odpovědné sociální jednání. Od státu se následně očekává, že je v tomto úsilí podpoří.

1.3. Subjekty a objekty sociální politiky

1.3.1 Subjekty sociální politiky

Při postupu formování a uplatňování sociální politiky se realizuje velký počet subjektů, které „nesou za uskutečňování sociální politiky odpovědnost před objekty. Subjekty jsou aktivními tvůrci a realizátory, objekty pak ve své většině konzumenty.

---

⁷ KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 4. přepracované a aktualizované. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1, str. 32-33.

Souhrnně o nich hovoříme jako o aktérech sociální politiky. V obecné rovině členíme subjekty sociální politiky na státní a nestátní, tržní a netržní. Ve svém celku subjekty koncipují, připravují a realizují sociální politiku.⁸

Za nejvýznamnější subjekt, který značně ovlivňuje a určuje koncepci, obsah, cíle a úkoly sociální politiky v daném časovém období a společnosti, je považován **stát**. Existuje však i mnoho dalších subjektů, které také mají určující význam pro sociální politiku, nicméně jejich opatření již nemívají všeobecnou platnost.

Mezi subjekty sociální politiky lze zařadit:

- a) **stát a jeho orgány**: Významnou měrou určují pojetí, obsah a cíle sociální politiky. Tohoto utváření se účastní všechny složky státní moci – zákonodárna, výkonná a soudní. Zásadní roli zastává parlament. Ten v souvislosti se zvoleným programem a koncepcí sociální politiky přijímá rozhodující legislativní opatření. Na základě těchto opatření vláda a správní orgány dohlížejí na uskutečňování takto přijatých legislativních opatření.
- b) **samospráva (obce a kraje)**: spravuje veřejné záležitosti ve vymezených okruzích působnosti sociální politiky.
- c) **občan, rodina, domácnost**: zde existuje široké pole působnosti pro řešení různých sociálních situací svých blízkých na základě aktů vzájemné pomoci.
- d) **zaměstnavatelé (firmy)**: jsou povinni zabezpečovat ustanovení daná státem a jeho orgány (tzv. podnikové sociální služby, podniková sociální politika).
- e) **občanské iniciativy, dobročinné organizace, charitativní instituce**: základním znakem jejich působení je uspokojování veřejného zájmu v určitém vymezeném okruhu sociálních, zdravotních a dalších služeb.

---

⁸ KOTOUS, Jan; MUNKOVÁ, Gabriela; PEŘINA, Pavel. *Úvod do sociální politiky*. 3. upravené a doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, 2003. 106 s. ISBN 80-85889-50-1, str. 10.

- f) **odborové organizace**: chrání zájmy svých členů v pracovní a sociální oblasti (např. zaměstnanecké svazy, odborové svazy a orgány, tripartity, různé komory zaměstnavatelů apod.).
- g) **církev**: propojují svoji duchovní službu s charitativní péčí, ujímají se i důležité role jako je péče o zdraví, o handicapované obyvatelstvo, o výchovu mládeže apod.

V současné době můžeme pozorovat proces rostoucí úlohy nestátních subjektů, což ale neznamená, že by v České republice docházelo k oslabování postavení státu a orgánů veřejné moci. Tímto procesem dochází k přirozené změně role státu, když musíme mít stále na paměti, že sociální politika musí být výsledkem individuálního a společenského směřování. Lze to shrnout tak, že se jedná o proces, ve kterém je nezbytné zásadním způsobem upevňovat postavení nestátních subjektů a podněcovat zejména vlastní odpovědnost občanů, jednotlivců i skupin za jejich sociální situaci. Stát by měl mít v tomto procesu rozhodující roli a měl by být i jeho garantem.

1.3.2 Objekty sociální politiky

Sociální politika je oblast, která považuje člověka za nejdůležitější prvek a hodnotu světa, přírody i společnosti. **Jedinec** se svými neobyčejnými vlastnostmi, schopnostmi, zájmy a potřebami je tedy základním objektem sociální politiky, který je však vždy součástí nějakého celku. Pod pojmem **objekty sociální politiky** rozumíme obyvatele dané země, ať jednotlivce, či určité sociální skupiny. Sociální skupinu definujeme jako skupinu osob, kde se jednotlivci vzájemně určitým způsobem ovlivňují a tyto osoby i jejich okolí si tuto skutečnost uvědomují.

Lze konstatovat, že „některá konkrétní opatření sociální politiky se dotýkají všech (vzdělávání, zdravotní péče, bydlení apod.), jiná jsou určena jen pro některé skupiny obyvatelstva nebo pro jednotlivce (různé sociální dávky, důchody atd.). I když sociální politika směřuje k určitému sociálnímu ladění celé společnosti, musí koncentrovat svoji

pozornost na potřeby jednotlivce v návaznosti na jeho osobnost, individualitu a jedinečnost.“⁹

1.4 Základní typy sociální politiky

Sociální politiky můžeme členit do tří typů a to podle rozsahu podílu státu na realizaci sociálně politických opatření.

Rozlišujeme tedy:

- a) **Typ institucionálně redistributivní** (sociálně-demokratický, občanský) – je to univerzalistický typ s dominantní rolí státu, zahrnuje celou populaci, bez ohledu na míru její sociální potřebnosti. Stát poskytuje univerzální sociální dávky, tj. na celou populaci (popř. na vymezené sociální skupiny), aniž by se ohlížela na jejich individuální možnosti a potřeby. Tento systém je velice náročný na ekonomické zdroje, proto vyžaduje značný rozsah redistribuce. Uplatněním tohoto typu sociální politiky dochází k výraznému omezení, v určitých případech až ke zrušení významu nestátních subjektů.
- b) **Typ průmyslově výkonový** vychází z myšlenky, že sociální potřeby mají být prvotně uspokojovány na základě pracovního výkonu a zásluh. Stát poskytuje záruky pouze na základní společensky uznaná minima a vytváří místo pro nestátní subjekty.
- c) **Typ reziduální** zdůrazňuje individuální odpovědnost každého za uspokojování sociálních potřeb. Tento typ se opírá výlučně o trh, jeho zákony a instituce. Nezanedbatelný význam zde má rodina. Teprve až v případech selhání těchto subjektů nastupuje státní sociální politika. Stát však odpovídá za sociální situace občanů jen minimální měrou, neboť pouze poskytuje poměrně skromné dávky, které jsou vázány na příjmy obyvatel. Role státu jako subjektu sociální politiky je zde potlačena.

---

⁹ NAHODIL, František, et al. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5, str. 87.

Uvedené jednotlivé typy sociální politiky se liší rozsahem a způsoby angažovanosti státu v sociální politice. Můžeme říci, že v žádné zemi neexistuje konkrétní model v čisté podobě. Většinou však převažuje jeden z výše uvedených typů se svojí dominantní rolí, vždy se ale jedná o určitý mix rysů těchto základních typů.

1.5 Funkce sociální politiky

Funkce sociální politiky jsou na sobě vzájemně závislé, nicméně tvoří určitý ucelený soubor. Jednotlivé funkce sociální politiky prezentují způsobilost individuálních subjektů sociální politiky vyvolávat účinky na objekty sociální politiky, schopnost uskutečňovat cíle a vymezovat obecné i konkrétní úlohy v sociální oblasti.

Sociální politika má tyto funkce:

- **Ochranná:** řeší již existující sociální situace, kde se jedinec nebo celá sociální skupina dostává do nevýhodné pozice vůči ostatním. Probíhá zmírnění nebo úplné odstranění negativních důsledků určitých sociálních událostí, např. nezaměstnanost, škodlivé pracovní prostředí, stáří, nemoc nebo osiřené.
- **Rozdělovací a přerozdělovací:** tato funkce vymezuje podíl jednotlivců na výsledku ekonomických činností a na společném bohatství. Řeší co, komu, jak, podle čeho a za co rozdělovat. Přerozdělovací funkce by měla odstranit nerovnosti v postavení jednak v oblasti sociální, tak i ekonomické. Nejčastěji se realizuje prostřednictvím daní a sociálních transferů.¹⁰
- **Homogenizační:** Funkce je blízká funkci předchozí, opět se orientuje k příjmovému vyrovnávání, k utlumování odlišností v životních podmínkách. Tato funkce se snaží dosáhnout vyššího stupně stejnorodosti ve splňování základních životních potřeb a zájmů sociálních subjektů. Nejvýznamněji se projevuje v oblasti pomoci nízkopříjmovým skupinám obyvatelstva (tím vyrovnávají svůj příjem do výše společenského standardu).
- **Stimulační:** cílem je podpora a vyvolávání žádoucího sociálního jednání jednotlivců a sociálních skupin ve všech možných oblastech lidské činnosti.
- **Preferenční** funkcí se rozumí snaha o předcházení negativních důsledků vzniklých sociální situací (např. alkoholismus, kriminalita, nezaměstnanost, chudoba,...) přičemž cílem je, aby k těmto nežádoucím sociálním situacím vůbec nedocházelo.

---

¹⁰ Sociálním transferem je např. výplata dávek důchodového pojištění, tj. penze.

1.6 Cílové zaměření sociální politiky

Vyjdeme-li z toho, že sociální politika je určitá společenská činnost směřující k ovlivňování sociální reality, pak by touto činností měly být prosazovány sociálně politické cíle, které jsou definovány jako normativní vymezení chtěné budoucnosti, když typickým znakem je pro ně:

- „sledovat zákonitosti společenského vývoje, a být tedy stanovovány v jeho intencích
- zobrazovat potenciály budoucího rozvoje, tedy možnosti, které v latentní podobě mohou přivodit určité změny v sociální politice
- být v potřebné míře konkretizovány (např. z hlediska času, formy, způsobu řešení sociálních problémů, nákladovosti atp.).“¹¹

Sociální politiku je zapotřebí vnímat jako soustavu cílů, kterými by měl být dosažen obecný cíl, který můžeme charakterizovat jako zdokonalování životních podmínek lidí a rozvoj osobnosti člověka. Generálním cílem sociální politiky by měl být rozvoj člověka, zdokonalování životních podmínek a zabezpečení rovných příležitostí pro všechny (zejména zajištění rovného přístupu ke vzdělání a ke zdravotní péči, k pracovním příležitostem, k možnostem získat přiměřené bydlení a rovněž garance minimálního příjmu). Výše uvedený základní cíl je naplňován určitými opatřeními individuálních dílčích sociálních politik, na které jsou aplikovány základní principy sociální politiky za použití nástrojů sociální politiky. (Nástroji sociální politiky se podrobněji zabývám v kapitole 1.7).

V současné době je u nás cílové zaměření sociální politiky založeno na následujících základních principech:

- a) **Princip individuální odpovědnosti** vůči sobě samému a **princip solidarity**, který vyjadřuje solidárnost lidí s vysokými příjmy s těmi, kteří takových příjmů z různých důvodů nedosahují.
- b) **Všeobčanský princip** sjednává solidární pomoc občanů vzájemně a to tak, že na obou stranách jsou všichni občané.
- c) **Odmítnutí apriorní solidarity vůči specificky definovaným skupinám**. V tomto principu je vyjádřeno, že se vždy musí jednat o solidaritu se sociálně potřebnými.

---

¹¹ KREBS, Vojtěch, et. al. *Sociální politika*. 4. přepracované a aktualizované. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1, str. 37.

- d) **Individuální cílenost.** Stát jako poskytovatel záruky sociální politiky dává sociálně potřebným občanům sociální příspěvky přímo.
- e) **Indiferentnost státu** vzhledem k tomu jak občané využívají sociální pomoc.

1.7 Nástroje sociální politiky

Za nástroje sociální politiky se pokládají prostředky, kterými sociální subjekt působí na sociální objekty nebo na jiné sociální subjekty. Nástrojů sociální politiky je velké množství, avšak nesmírně důležité je to, aby byly respektovány základní principy sociální politiky a aby umožňovaly dosáhnout cíle a funkce sociální politiky.

Druhy nástrojů:

- a) Nejdůležitějším nástrojem sociální politiky je **právo**, které tvoří základ v uplatnění sociální politiky.
- b) Mezi další řadíme **ekonomické nástroje**, která vnímáme jako opatření působící na získávání a přerozdělování zdrojů potřebných k dosažení zamýšlených cílů.
- c) V **sociálních programech** jsou vyjádřeny sociálně politické cíle a cesty k jejich dosažení. Jejich zpracování a následné úspěšné realizaci by měl vždy předcházet důkladný rozbor daného stavu a problémů.
- d) Významným nástrojem kromě **komunikace a ovlivňování veřejného mínění prostřednictvím médií** jsou i **nátlakové akce**. Používají se v případech, kdy běžné zastupitelské formy nejsou dostatečně účinné při prosazování svých zájmů (např. stávka, demonstrace, petiční a podpisové akce apod.).
- e) Novým nástrojem realizace a utváření sociální politiky je **veřejné slyšení – public hearing**.

Tento nástroj se aplikuje zejména v anglosaských zemích, kdy se s využitím veřejných slyšení úřady zodpovídají občanům ze své činnosti. Dokladují např. vynaložení finančních prostředků z veřejných zdrojů na sociální účely, apod. Veřejné slyšení je zásadně otevřené a přístupné pro kohokoliv, kdo se bude chtít účastnit. S dostatečným předstihem musí být občanům oznámeno kdy se bude konat a musí jim být k dispozici veškeré dostupné materiály na pročetění a zvážení. Úředníci, kteří se veřejného slyšení zúčastní jsou podle zákona povinni zodpovědět dostatečným a vyčerpávajícím způsobem na všechny dotazy a komentáře. Výsledné zhodnocení a připomínky se musí objevit úředníkům v jejich následné činnosti.

2. SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A JEHO FINANCOVÁNÍ

2.1 Stručná historie sociálního zabezpečení

„SZ má svůj historický vývoj. Už ve starověku a ve středověku existovaly různé formy vzájemnostního pojištění v náboženských spolcích nebo v profesních organizacích (cechy) i smluvní komerční pojištění, ale rozhodující roli v poskytování sociální pomoci měla církvev.

O pojištění se v ekonomické teorii hovoří od 14. stol., zejména pak od 17. století. SZ jako určitý ucelený systém se začíná vytvářet až na přelomu 19. a 20. století. Dalšími významnými mezníky v oblasti rozvoje a modernizace SZ byly I. a II. světová válka, kdy se stát stává hlavním subjektem SZ: V počátečním období stát zajišťoval SZ vybraným skupinám obyvatelstva, po II. světové válce se SZ stává všeobecným.“¹²

2.2 Charakteristika sociálního zabezpečení

Sociální zabezpečení je považováno za nejdůležitější nástroj realizace sociální politiky. Jeho vývoj je obvykle zachycen jako obraz sociálně-politické snahy ve společnosti. Definujeme ho jako „soubor právních norem, institutů, institucí a vztahů, jejichž účelem je předcházet možným sociálním rizikům, odstraňovat nepříznivé následky, které vzniknou jedincům v důsledku stanovených sociálních událostí a vytvářet tak příznivé podmínky pro všestranný sociální rozvoj člověka.“¹³

Sociálními událostmi rozumíme různé sociálně tíživé poměry občana, které jsou důsledkem životního vývoje. Důležité je to, že tyto sociálně tíživé situace jsou zpravidla propojeny i s nepříznivými dopady v oblasti ekonomické. Občan tyto situace nedokáže řešit sám bez pomoci nebo jen velmi obtížně.

Jedná se zejména o tyto sociální události:

- nemoc,
- úraz,
- stáří,

---

¹² NAHODIL, František, et al. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5, str.231.

¹³ GALVAS, Milan; GREGOROVÁ, Zdeňka. *Sociální zabezpečení*. 1.vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2000. 240 s. ISBN 80-210-2292-2, str.22.

- invalidita,
- ztráta živitele,
- narození dítěte a jeho výchova v rodině,
- nezaměstnanost.

U některých těchto událostí se předpokládá, že jsou jen krátkodobé, dočasné (nezaměstnanost), u jiných je naopak patrná jejich dlouhodobost, trvalost (stáří, invalidita). Povaha události se pak zohledňuje ve formě pomoci, popřípadě výši dávky, délce podpůrné doby apod.

Sociální instituce poskytují občanům radu (poradenství), ochranu (prevenci), materiální a peněžní plnění, služby a azyl (ústavní péči) k uspokojení jejich sociálních potřeb.

2.3 Základní přístupy k financování sociálního zabezpečení

V systémech sociálního zabezpečení můžeme rozlišit dva základní přístupy k financování sociálního zabezpečení:

- financování průběžné,
- financování kapitálové.

PRŮBĚŽNÉ FINANCOVÁNÍ¹⁴

Stěžejním prvkem průběžného financování je **mezigenerační sociální solidarita**, která je založena na tom, že stávající generace aktivních občanů hradí výdaje na dávky předchozí generace (např. dávky současných důchodců či jinak sociálně potřebných občanů). Aby průběžné financování mohlo fungovat je bezpodmínečně nutná rovnováha mezi příjmy a výdaji ve stanoveném období. Finanční prostředky jsou přitom začleňovány přímo do státního rozpočtu, z něhož jsou následně přerozdělovány v podobě výdajů na sociální zabezpečení obyvatel.

Běžné výdaje na sociální zabezpečení daného roku jsou financovány z běžných příjmů stejného roku, když tyto příjmy jsou hrazeny na účet sociálního pojištění (tzn., že pracující se v současné době podílí na financování sociálních dávek jiných pojištěnců,

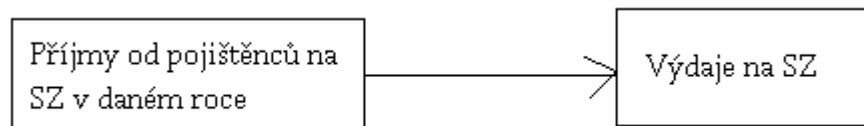
---

¹⁴ Průběžné financování sociálního zabezpečení je známé také jako **PAYGO systém** (pay as you go).

příčemž v pozdější době jsou jeho sociální dávky vypláceny z příspěvků dalších, zpravidla mladších pojištěnců (mezigenerační solidarita).

Graf 1 Průběžné financování sociálního zabezpečení

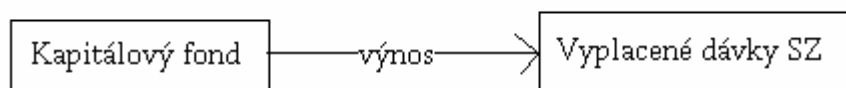

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, str. 383.

KAPITÁLOVÉ FINANCOVÁNÍ

Kapitálové financování je založeno na tom, že si občasné (pojištěnci) vytvářejí pojišťovací kapitálové fondy, přičemž většinou se tak děje za přispění zaměstnavatelů a státu. Kapitálové fondy nashromážděné prostředky vhodně spravují a výnosy z této správy jsou pak následně používány na financování vlastních důchodů pojištěnců. Viz schéma.

Graf 2 Kapitálové financování sociálního zabezpečení

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka ; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, str.383.

Kapitálové financování se u nás používalo do roku 1948, např. u bank nebo u jiných skupin zaměstnavatelů, kteří měli velký kapitál. Tento systém financování předpokládá existenci určitého nashromážděného kapitálu, který ČR nemá. Z tohoto důvodu zde nelze zavést a je nutné volit průběžný systém financování na základě povinného sociálního pojištění s možností dalšího dobrovolného připojištění.

Dle uvažovaných možností budoucí úpravy důchodového systému v ČR se jako nejpravděpodobnější jeví tzv. třípilířový systém, který by byl založen na průběžném financování ze státního rozpočtu (z příspěvků pojištěnců a zaměstnavatelů), na povinném pojištění občanů (tzv. penzijní připojištění) a na dalším dobrovolném připojištění na smluvním základě.

2.4. Celková úroveň sociálního zabezpečení

Z ekonomického pohledu je podstatné z jakých pramenů se nezbytné finanční prostředky získávají a podle jakých zásad se používají. Úroveň dávek SZ je podmíněna celkovou ekonomickou silou a také úrovní fungování příslušných mechanismů, které určitý druh SZ realizují vůči kompetentním skupinám obyvatel.

2.4.1 Základní zdroje financování sociálního zabezpečení

Významným zdrojem příjmů fondu pro financování různých forem sociálního zabezpečení jsou příspěvky placené občany a zaměstnavateli. Dalším zdrojem příjmů fondu sociálního zabezpečení jsou příspěvky ze státního rozpočtu.

Struktura těchto příjmů se může v různých zemích lišit. V ČR se předpokládá, že i nadále se budou zdroje skládat především z příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatelů. Stát bude hradit příspěvky pouze za nezaměstnané občany, např. studenty, dočasně nezaměstnané, děti a mládež, apod.

2.4.2 Výdaje na sociální zabezpečení

„Výdaje na SZ, které tvoří důchody, různé transfery a platby, jsou tzv. mandatorními výdaji. Občané na ně mají nárok ze zákona a vláda je nemůže snížit či jinak upravit s ohledem na aktuální vývoj ve státě bez toho, aby změnila příslušné zákony. Tyto mandatorní výdaje tak mohou značně zatěžovat veřejné rozpočty a omezovat možnosti aktivní politiky vlády.

Vývoj výdajů na sociální zabezpečení (respektive sociální výdaje) v určitém časovém období a mezi jednotlivými zeměmi je možné analyzovat pomocí ukazatele „sociální kvóta“, který udává podíl výdajů na SZ na hrubém domácím produktu v procentech.

$$\text{Sociální kvóta} = (\text{výdaje na SZ} / \text{HDP}) \times 100$$

Výdaje občana na daně a platby na sociální zabezpečení se označují jako tzv. „složená sociální kvóta“. Ta měří celkové daňové zatížení obyvatel.¹⁵

2.4.3 Struktura sociálního zabezpečení v České republice

Současná struktura sociálního zabezpečení obsahuje tři základní způsoby sociálního opatření:

- **„sociální pojištění**, kterým občané odkládají část své potřeby pro případ budoucí nepříznivé sociální události; je výrazem sociální odpovědnosti občanů k sobě a své rodině,
- **státní sociální podpora**, kterou jsou občané povinně státem zabezpečeni pro případ státem uznané sociální události (je výrazem sociálního přerozdělování a státem reorganizované solidarity od vysokopříjmových rodin k nízkopříjmovým a od bezdětných k rodinám s dětmi),
- **sociální pomoc**, která je občanům v nouzi poskytována sociálním subjektem k uspokojování jejich potřeb v rozsahu, který považuje za nezbytný či přiměřený; je výrazem dobročinnosti různých institucí (např. charitativních).¹⁶

2.4.4 Orgány sociálního zabezpečení:

Orgány státní správy (působnost je převedena také na obce) realizují sociální zabezpečení. V ČR to jsou:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Česká správa sociálního zabezpečení,
- Okresní správy sociálního zabezpečení,
- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Ministerstvo obrany.

---

¹⁵ NAHODIL, František, et al. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5, str. 231.

¹⁶ PEKOVÁ, Jitka ; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, str. 384-385.

2.4.5 Základní formy sociálního zabezpečení

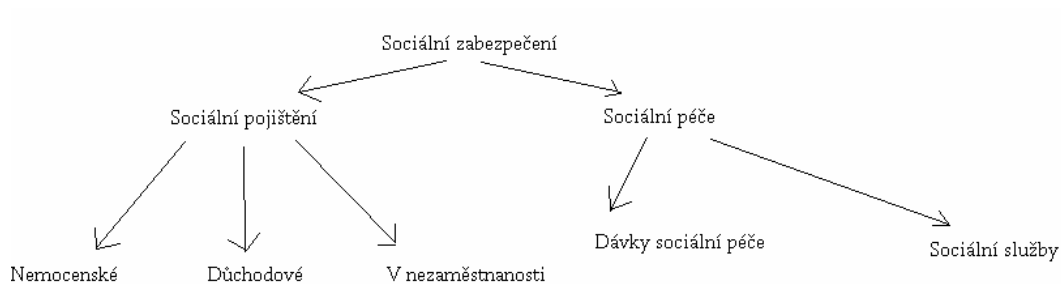
K základním formám sociálního zabezpečení, které ČR zajišťuje svým občanům, patří:

- zabezpečení v nemoci,
- zabezpečení ve stáří (starobní důchod),
- vdovský a vdovecký důchod,
- invalidní důchod,
- zabezpečení matek v případě těhotenství a mateřství,
- podpora v nezaměstnanosti,
- dávky státní sociální podpory,
- podpora rodin s dětmi,
- zabezpečení rodinných příslušníků a pozůstalých,
- různé formy ústavní péče,
- sociální služby.

Ke zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí jsou poskytovány tzv. **sociální dávky**. Ty mohou být buď jednorázové a nebo se pravidelně opakují (obvykle měsíčně). Tyto peněžní prostředky na výplatu dávek sociální péče jsou čerpány ze státního rozpočtu a vypláceny prostřednictvím pověřených obecních úřadů, krajských úřadů a úřadů práce.

Významnými právními procesními předpisy v oblasti sociálního zabezpečení je zákon č.582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení. Tyto zákony upravují zejména organizační uspořádání sociálního zabezpečení, působnost orgánů státní správy a práva a povinnosti organizací a občanů včetně řízení v oblasti sociálního zabezpečení. Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí a kontroluje prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení výkon státní správy v této oblasti. Vzdávající je v oblasti sociálního zabezpečení role obcí, čímž se přibližuje potřebným lidem.

Graf 3 Schéma sociálního zabezpečení v ČR

Zdroj: NAHODIL, František, et al. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.

Sociální služby zahrnují sociální poradenství, sociální péči a služby sociální prevence. Poskytují se formou služby pobytové, ambulantní nebo terénní. Pobytové služby jsou takové služby, které jsou spojeny s ubytováním v zařízeních sociálních služeb. Ambulantními službami se rozumí služby, za kterými osoba dochází a nebo je doprovázena do zařízení sociálních služeb. Na rozdíl od pobytových služeb nenabízí ambulantní služby ubytování. Posledním typem sociálních služeb jsou služby terénní, které jsou potřebné osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí.

Za účelem poskytování sociálních služeb existuje celá řada sociálních zařízení. Já se nadále budu ve své diplomové práci zabývat pouze jedním typem sociálního zařízení a to domovy pro seniory.

2.4.5.1 Domov pro seniory

Domovem pro seniory se dle ustanovení § 49 odst.1 zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „ZSS“) rozumí takové zařízení, ve kterém se poskytují pobytové služby osobám, jenž mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Jsou zde poskytovány tyto základní činnosti:

- a) ubytování,
- b) strava,
- c) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- d) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) aktivizační činnosti,

h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

ZSS stanovuje maximální výši úhrady za poskytování sociálních služeb v domovech pro seniory, a to:

- 180,- Kč denně za ubytování, včetně provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování,
- 150,- Kč denně za celodenní stravu, včetně provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy.

3. POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

3.1 Definice základních pojmů

ZSS definuje sociální službu jako činnost nebo soubor činností podle uvedeného zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. V ustanovení § 6 citovaného zákona je dále výslovně stanoveno, že poskytovateli sociálních služeb jsou při splnění podmínek uvedených v tomto zákoně pouze tyto subjekty:

- 1) územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby (tj. obce a kraje a jimi zřizované příspěvkové organizace),
- 2) další právnické osoby (jedná se o nestátní neziskové organizace - např. občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti),
- 3) fyzické osoby a
- 4) ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu.

Poskytovatelem sociální služby však nejsou rodinní příslušníci či jiné osoby, které pečují o své blízké či jiné v domácím prostředí.

3.2 Podmínky poskytování sociálních služeb

Sociální služby mohou být poskytovány jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb, které může být přiděleno fyzické či právnické osobě (zákon v tomto směru nevyklučuje žádnou právní formu právnické osoby, což znamená, že požádat o registraci mohou všechny právnické osoby).¹⁷ Toto oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci. O registraci pro fyzickou či právnickou osobu, která chce poskytovat sociální služby, rozhoduje příslušný krajský úřad dle místa trvalého pobytu nebo dle sídla. Je-li

---

¹⁷ Registrace se však nevyžaduje tehdy, poskytuje-li osobě pomoc osoba blízká nebo jiná osoba, která tuto činnost nevykonává jako podnikatel a za splnění dalších zákonných podmínek i fyzické a právnické osoby, které jsou usazeny v jiném členském státě Evropské unie, jestliže poskytuje služby ve smyslu zákona o sociálních službách na území České republiky dočasně a ojedinele.

však zřizovatelem ministerstvo, pak o registraci rozhoduje toto ministerstvo. Každá organizace či fyzická osoba může žádat o registraci pro více druhů sociálních služeb.¹⁸

V případě, že žadatel splňuje zákonem stanovené podmínky, je příslušný správní orgán registraci povinen provést (tzn. udělit žadateli oprávnění k poskytování sociálních služeb), na registraci je tedy právní nárok.

ZSS zavedl také institut registru poskytovatelů sociálních služeb, který by měl zásadním způsobem napomoci získat přehled o rozsahu a charakteru sítě sociálních služeb a měl by sloužit i k lepší orientaci v systému sociálních služeb. Pro poskytovatele sociálních služeb je zařazení do registru podmínkou k poskytování sociálních služeb a zároveň i jedním z předpokladů pro čerpání finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Dle důvodové zprávy k ZSS „se tak reaguje na dlouhodobě neřešené nerovné postavení poskytovatelů sociálních služeb, kteří nejsou zřizováni orgány veřejné správy.“¹⁹

Plnění registračních podmínek, zákonem stanovených povinností na poli poskytování sociálních služeb a kvalitu poskytovaných služeb kontroluje u poskytovatelů sociálních služeb inspekce poskytování sociálních služeb.

3.3 Právní forma poskytovatelů sociálních služeb

Jak jsem uvedla již výše, pro poskytování sociálních služeb ZSS nestanoví pro poskytovatele žádné konkrétní požadavky co se týče jejich právní formy. Vzhledem k tomu, že se ve své diplomové práci zabývám třemi vybranými domovy pro seniory, které mají ve dvou případech právní formu příspěvkových organizací (v jednom případě zřizované městem a v druhém případě zřizované krajem) a třetí domov pro seniory je právnickou osobou církevního práva, budu se dále stručně zabývat jen těmito právními formami.

---

¹⁸ Dle ustanovení § 32 ZSS se sociální služby zahrnují: a) sociální poradenství, b) služby sociální péče, c) služby sociální prevence.

¹⁹ Důvodová zpráva k ZSS.

3.3.1 Příspěvková organizace

Příspěvkové organizace jsou zřizovány územně samosprávným celkem (krajem, obcí) a to pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové.²⁰ Územně samosprávný celek může založit příspěvkovou organizaci pouze tehdy, pokud některá činnost, která spadá do jeho kompetence je natolik složitá nebo rozsáhlá, že je nutné, aby byla řízena samostatně. Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro činnosti mající veřejnoprávní charakter a zároveň by měly vést k hospodářskému využití majetku patřícímu územně samosprávnému celku. Pro příspěvkové organizace je charakteristické to, že zpravidla nevytvářejí zisk. Přitom je nutné vzít v úvahu to, že „ziskovost nebo ztrátovost činnosti příspěvkové organizace se vždy odvíjí od charakteru činnosti samotné, objektivních podmínek pro její provozování či podmínek nastavených pro její provozování či podmínek nastavených zřizovatelem a samozřejmě je také výsledkem marketingových i manažerských aktivit organizace.“²¹ Příspěvková organizace se zapisuje do obchodního rejstříku a návrh na zápis podává zřizovatel. Příspěvková organizace je založena zřizovací listinou²², kterou schvaluje zastupitelstvo obce či kraje.

Příspěvková organizace hospodaří s finančními prostředky, které:

- 1) přijala z rozpočtu svého zřizovatele (např. příspěvek na provoz nebo účelové dotace),
- 2) získala vlastní činností (např. úplata za služby),
- 3) získala jako peněžité dary od fyzických a právnických osob včetně prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí,
- 4) získala dotací na úhradu provozních výdajů (např. z rozpočtu Evropské unie nebo ze státního rozpočtu).

---

²⁰ Příspěvkové organizace jsou zřizovány zejména v oblasti vědy a výzkumu, zdravotnictví, sociální péče, školství, kultury či obrany a bezpečnosti.

²¹ MADEROVÁ VOLTENOVÁ, Karla; TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku od 1.4.2009*. 1.vydání. ANAG, 2009. 150 s. ISBN 978-80-7263-546-7, str.45.

²² Zřizovací listina stanoví základní pravidla fungování příspěvkové organizace a vymezuje její činnost, pravomoci a povinnosti a odpovědnosti vůči zřizovateli.

Příspěvková organizace nesmí poskytovat dary jiným subjektům,²³ zřizovat či zakládat právnické osoby a mít majetkovou účast v právnické osobě založené za účelem podnikání.

3.3.2 Právnická osoba církevního práva

Reprezentantem právnické osoby církevního práva je v mé diplomové práci Charitní domov Moravec (dále jen „CHDM“). Církevní právnické osoby jsou upraveny primárně v Listině základních práv a svobod,²⁴ v Kodexu kanonického práva 1983 a dále pak v zákoně č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností. Přitom platí, že „církevní právnické osoby mohou být zakládány za účelem vyznávání náboženské víry nebo jako účelové zařízení registrované církve a náboženské společnosti pro poskytování charitativních služeb.“²⁵

3.4 Přehled domovů pro seniory v kraji Vysočina²⁶

V této části diplomové práce podávám přehled domovů pro seniory v kraji Vysočina. Je zde zřízeno celkem 24 domovů pro seniory, z čehož 5/6 je zřízených územně samosprávným celkem a 1/6 církevními organizacemi. Celkový počet klientů žijících v domovech pro seniory v tomto kraji je 2 342.

---

²³ S výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého fondu kulturních a sociálních potřeb a s darováním nepotřebného majetku.

²⁴ Svoboda náboženského vyznání je upravena v následujících člancích:

Článek 15

(1) Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.(2) Svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena.(3) Nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním. Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 16

(1) Každý má právo svobodně projevat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu. (2) Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.(3) Zákon stanoví podmínky vyučování náboženství na státních školách.(4) Výkon těchto práv může být omezen zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých.

²⁵ RONOVSÁ, Kateřina. *Spolkové a nadační právo*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 109 s. ISBN 978-80-210-4512-5, str. 41.

²⁶ *Iregistr.mpsv.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-05-22]. Registr poskytovatelů sociálních služeb. Dostupné z WWW:

<http://iregistr.mpsv.cz/socereg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1278266213907_1&zak=&zaok=&sd=domovy+pro+seniory>.

Tabulka 1 **Přehled domovů pro seniory v kraji Vysočina**

P o č t y	Domovy pro seniory, jejichž zřizovatelem je:			
	Město	Kraj	Církevní organizace	Celkem
Celkový počet domovů v kraji Vysočina	8	12	4	24
Celkový počet klientů v domovech	707	1388	247	2342

Zdroj: Vlastní zpracování

V textu níže uvádím jmenovitý seznam domovů pro seniory, kdy zřizovatelem je:

a) město : Domov pro seniory Jihlava – Lesnov

Domov pro seniory Pelhřimov

Domov pro seniory Telč

Dům seniorů – Domov důchodců Padov

Poliklinika Velká Bíteš

Sociální centrum Světlá nad Sázavou – domov důchodců

Sociální služby města Havlíčkova Brodu

Domov pro seniory – Dům klidného stáří Žďár nad Sázavou

b) kraj : Domov důchodců Humpolec

Domov důchodců Obšiv

Domov důchodců Proseč – Obořiště

Domov důchodců Proseč u Pošné

Domov důchodců Velký Újezd

Domov důchodců Ždírec

Domov pro seniory Havlíčkův Brod

Domov pro seniory Mitrov

Domov pro seniory Náměšť nad Oslavou

Domov pro seniory Třebíč – Manž.Curierových

Domov pro seniory Třebíč, Koutkova – Kubešova

Domov pro seniory Velké Meziříčí

c) církevní organizace :

Charitní domov Moravec

Diakonie ČCE – středisko v Myslibořicích

Domov blahoslavené Bronislavy Humpolec

Dům sv. Antonína Moravské Budějovice

3.4.1 Počet čekatelů v domovech pro seniory v kraji Vysočina

Velkým problémem v ČR je nedostatek míst v domovech pro seniory, když počet čekatelů mnohonásobně přesahuje kapacitu zařízení. Tyto domovy jsou obsazeny vždy na dlouhou dobu dopředu a čekací doba se počítá na roky. Přednost dostávají ti, o které se nemá kdo postarat a kteří mají špatný zdravotní stav. V současné době se čekací doba na Vysočině pohybuje přibližně v rozmezí 1 – 2 let. Nový žadatel má šanci na získání ubytování v domově zpravidla tehdy, když některý dosavadní klient zemře. Uvádí se, že v letošním roce by ústavní péči v domovech pro seniory potřebovalo téměř 136 000 lidí.

V tabulce je zachycen počet žadatelů v kraji Vysočina, který je rozdělen dle bývalých okresů patřících do tohoto kraje.

Tabulka 2 **Počet čekatelů v domovech pro seniory v kraji Vysočina**

M í s t o	Počet domovů	Počet čekatelů
Třebíč	6	1037
Havl. Brod	3	566
Jihlava	3	175
Žďár n./S.	5	235
Pelhřimov	7	489
Celkem	24	2502

Zdroj: Ct24.cz [online]. 2010 [cit. 2010-06-08]. Krajům chybí místa pro seniory. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/regionalni/92416-krajum-chybi-mista-pro-seniory/>>.

Radní kraje Vysočina pro oblast sociálních služeb Petr Krčál v reportáži České televize dne 8. 6. 2010 uvedl, že „kapacita lůžek v domovech schází, ale na druhou stranu si myslíme, že do budoucna má právě naopak velmi zelenou a otevřenou cestu směr, který

by podporoval *terénní služby*²⁷.“ Uvedl, že kraj Vysočina chystá projekt a terénní služby jsou pro kraj prioritou, a to za nižší cenu, než jsou poskytovány v současné době. Neznamená to ale, že by domovy úplně zmizely. Sloužily by dál a to především nemocným a nesamostatným lidem. Systém terénních služeb nyní využívá zhruba 130 00 obyvatel ČR.

---

²⁷ Terénní služba – placená služba, o kterou je možné si zažádat na obecních úřadech nebo u soukromých organizací.

Senior si může objednat:

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu (při podávání jídla a pití, při oblékání a svlékání, při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru, pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík),
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu (při úkonech osobní hygieny, při základní péči o vlasy a nehty, pomoc při použití WC),
- pomoc při poskytování stravy nebo pomoci při zajišťování stravy (při přípravě a podání jídla a pití, dovoz nebo donáška jídla),
- pomoc při zajištění chodu domácnosti (běžný úklid a údržba domácnosti, zajištění velkého úklidu domácnosti, běžné nákupy a pochůzky, praní a žehlení osobního prádla),
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (doprovod např. lékař, pošta, veřejné úřady).

4. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBYVATELSTVA

„Vývoj obyvatelstva a zejména jeho struktura je jedním z nejvýznamnějších faktorů, který je při koncipování jednotlivých sociálních opatření potřebné respektovat a zohledňovat. Dlouhodobé demografické tendence totiž ovlivňují řadu zejména společensko ekonomických procesů, které ve svém důsledku mohou znamenat přehodnocení původních záměrů, návrhů a opatření v sociální oblasti.“²⁸

Tabulka 3 Jak Češi stárnou

Zdroj: *Ekonom.ihned.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Nový byznys: domov důchodců. Dostupné z

WWW: <<http://ekonomika.idnes.cz/novy-byznys-domov-duchodcu->

[dft/ekonomika.asp?c=A070904_203145_ekonomika_ost](http://ekonomika.idnes.cz/novy-byznys-domov-duchodcu-dft/ekonomika.asp?c=A070904_203145_ekonomika_ost)>.

Následující tabulka ukazuje podíl seniorů na celkovém počtu obyvatel. V letošním roce by měl poprvé v historii převýšit počet seniorů počet dětí ve věku do 14 let.

4.1 Předpokládaný vývoj populace v kraji Vysočina²⁹

Území kraje Vysočina se administrativně člení na 5 bývalých okresů (Jihlava, Třebíč, Havlíčkův Brod, Pelhřimov a Žďár nad Sázavou), dále na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 26 obvodů pověřených obecních úřadů.

²⁸ ARNOLDOVÁ, Anna. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení I. část. 2.* rozšířené vydání. Praha : Karolinum, 2004. 376 s. ISBN 80-246-0728-X, str.41.

²⁹ Zpracováno dle: *Kr-vysocina* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Kraj Vysočina. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-kraje-vysocina-na-obdobi-2010-2011/ds-301487/p1=29516>>.

Obrázek 1 Administrativní členění kraje

Zdroj: *Jihlava.czso.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Administrativní mapa kraje. Dostupné z WWW: [http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_kraje_so_orp/\\$File/CZ061.jpg](http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_kraje_so_orp/$File/CZ061.jpg).

Prognózu vývoje obyvatelstva kraje Vysočina do roku 2020 zpracovanou podle dat ČSÚ ukazuje následující tabulka.

Tabulka 4 Vývoj obyvatelstva kraje Vysočina do roku 2020

území	rok			
	2005	2010	2015	2020
Havlíčkův Brod	94 760	94 287	93 514	92 191
Jihlava	108 399	109 020	108 590	107 507
Pelhřimov	72 224	72 420	71 524	70 232
Třebíč	116 409	117 983	118 094	117 551
Žďár nad Sázavou	118 208	128 116	128 396	127 901
kraj Vysočina	510 000	521 826	520 118	515 381

Zdroj: Český statistický úřad

Vývoj věkové struktury obyvatelstva v kraji Vysočina by měl být následující:

Tabulka 5 Věková struktura obyvatelstva kraje Vysočina 1991 – 2020

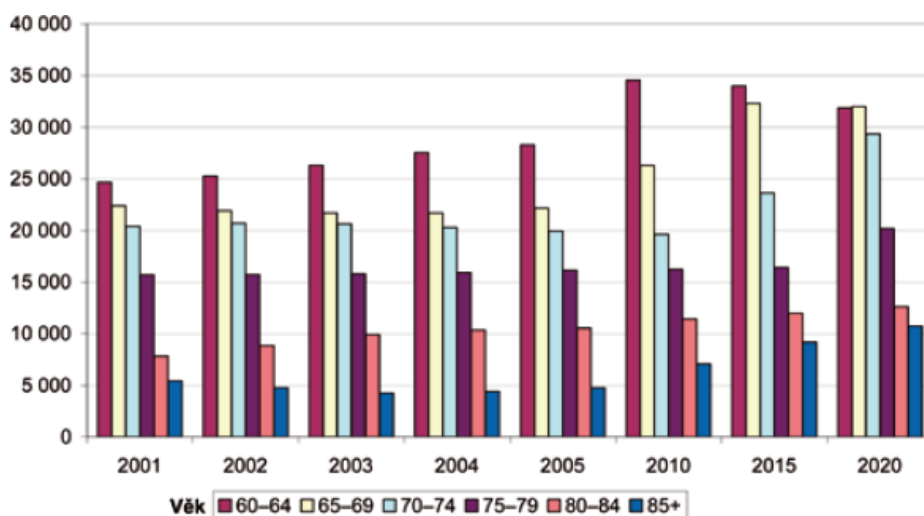
věková skupina	rok					
	1991	2001	2005	2010	2015	2020
0 – 14 let (%)	22,2	17,6	15,9	15,2	15,4	14,8
15 – 59 let (%)	60,4	64,1	64,6	63,0	60,7	59,6
60 a více let (%)	17,4	18,3	19,5	21,8	23,9	25,6
Index stáří	78,4	106,2	122,2	143,8	155,4	172,5

Zdroj: Český statistický úřad

Vysoká škola ekonomická, katedra demografie provedla v roce 2003 projekci vývoje počtu obyvatel v kraji Vysočina. Výsledky projekce jsou shrnuty v následujících grafech.

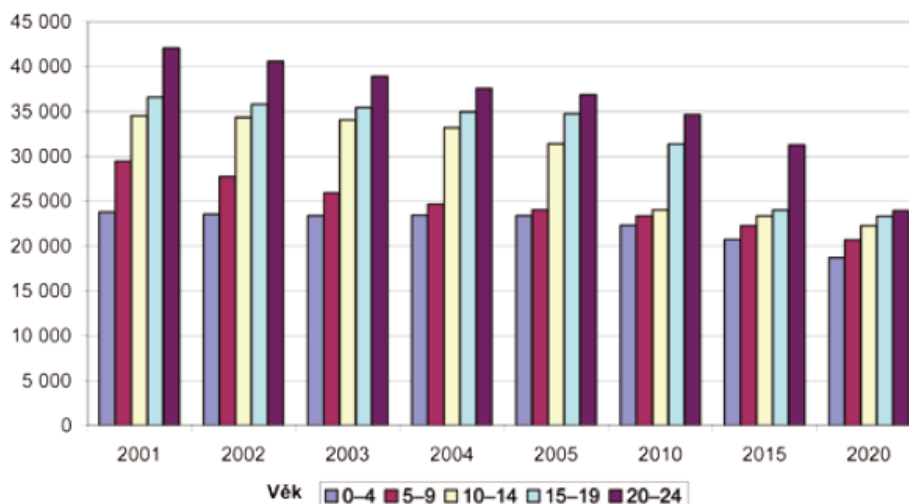

Graf 4 Vývoj osob starších 60 let v kraji Vysočina

Zdroj: Projekce obyvatelstva kraje Vysočina do roku 2020, Katedra demografie VŠE, 2003

Graf 5 Vývoj osob ve věku 0 – 24 let v kraji Vysočina

Zdroj: Projekce obyvatelstva kraje Vysočina do roku 2020, Katedra demografie VŠE, 2003

„Z předložené projekce je zřejmé, že i kraj Vysočinu čeká proces úbytku obyvatel a demografické stárnutí. Prognóza pro předproduktivní věk bude mít mírně klesající tendenci, resp. je téměř stagnující, zatímco lidí v produktivním věku bude ubývat za současného nárůstu osob v poproduktivním věku. Předpoklad poklesu počtu obyvatel v předproduktivním věku může být ovlivněn tím, že klesá počet lidí, kteří se stávají ekonomicky aktivními v období od 14 do 20 let. Roste také počet lidí, kteří se ještě po dvacátém roku věku připravují na budoucí

povolání. Obyvatel ve věku od 20 do 65 let, tedy ve věku ekonomicky aktivním, bude v roce 2020 asi 321 tis. obyvatel.³⁰

4.2 Průměrná výše starobního důchodu podle krajů v letech 2000 až 2009

„V kraji Vysočina pobíralo ke konci prosince 2009 starobní důchod 77 435 osob, což představuje meziroční nárůst o 2 009 osob (2,7 %). Nejvyšší přírůstek byl v okrese Jihlava (569 osob) a nejmenší v okrese Pelhřimov (296 osob). V České republice přibylo meziročně více než 42,3 tisíc starobních důchodců (2,8 %) a jejich počet tak přesáhl 1,5 miliónů osob.

Průměrná výše starobních důchodů vyplácených v jednotlivých krajích České republiky se liší až téměř o tisíc korun. Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2009 pobírali 9 771 Kč, což byl druhý nejnižší starobní důchod mezi čtrnácti krají. Nejvyšší průměrný starobní důchod je v Praze, a to 10 730 Kč, naopak nejnižší je v Olomouckém kraji 9 766 Kč. Meziročně vzrostl starobní důchod v kraji Vysočina o 401 Kč (4,3 %), což odpovídá průměrnému růstu v celé ČR.

V rámci kraje Vysočina jsou nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (9 954 Kč), naopak nejnižší v okrese Třebíč (9 564 Kč)

Za posledních 10 let narostl počet příjemců starobních důchodů v kraji Vysočina o 7 087 osob (10,1 %). Za toto období vzrostl průměrný starobní důchod v kraji o 3 640 Kč (59,4 %). V celé České republice činil nárůst starobních důchodců 14,3 % (191 949 osob) a průměrná výše starobního důchodu se navýšila o 59,6 % (3 753 Kč)

Důchodci muži v kraji Vysočina pobírali v roce 2009 starobní důchod ve výši 10 747 Kč a ženy 8 929 Kč. Na konci roku činil rozdíl mezi starobními důchody mužů a žen 1 818 Kč a každým rokem se zvyšuje. V celé ČR byl v prosinci 2009 rozdíl mezi průměrným důchodem mužů a žen více než 2000 Kč ve prospěch mužů.³¹

---

³⁰ *Kr-vysocina* [online]. 2010 [cit. 2010-06-06]. Kraj Vysočina. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-kraje-vysocina-na-obdobi-2010-2011/ds-301487/p1=29516>>

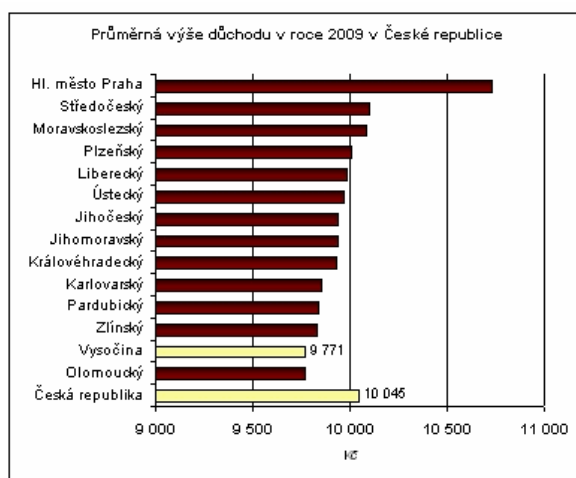
³¹ *Liberec.czso.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-20]. Důchody v kraji Vysočina v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/duchody_v_kraji_vysocina_v_roce_2009>.

Tabulka 6 Vývoj starobního důchodu v letech 2000 – 2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Index 09/00
ČR	6 292	6 808	6 833	7 075	7 270	7 744	8 187	8 747	9 638	10 045	104,2
v tom kraje:											
Hl. m. Praha	6 682	7 241	7 274	7 549	7 778	8 291	8 768	9 370	10 289	10 730	104,3
Středočeský	6 269	6 789	6 817	7 064	7 269	7 748	8 195	8 766	9 673	10 101	104,4
Jihočeský	6 181	6 692	6 723	6 967	7 162	7 635	8 077	8 635	9 532	9 942	104,3
Plzeňský	6 262	6 770	6 791	7 035	7 231	7 703	8 147	8 713	9 604	10 009	104,2
Karlovarský	6 243	6 751	6 770	7 002	7 190	7 650	8 073	8 607	9 475	9 855	104,0
Ústecký	6 337	6 849	6 861	7 085	7 262	7 724	8 142	8 691	9 571	9 968	104,1
Liberecký	6 215	6 731	6 757	6 998	7 202	7 676	8 114	8 670	9 563	9 984	104,4
Královéhradecký	6 187	6 699	6 725	6 968	7 162	7 631	8 066	8 624	9 523	9 932	104,3
Pardubický	6 158	6 661	6 681	6 912	7 096	7 561	7 997	8 545	9 437	9 835	104,2
Vysočina	6 131	6 628	6 650	6 878	7 060	7 516	7 943	8 486	9 370	9 771	104,3
<i>Havlíčkův Brod</i>	<i>6 128</i>	<i>6 631</i>	<i>6 655</i>	<i>6 890</i>	<i>7 076</i>	<i>7 545</i>	<i>7 983</i>	<i>8 539</i>	<i>9 425</i>	<i>9 838</i>	<i>104,4</i>
<i>Jihlava</i>	<i>6 100</i>	<i>6 590</i>	<i>6 602</i>	<i>6 828</i>	<i>6 996</i>	<i>7 434</i>	<i>7 847</i>	<i>8 384</i>	<i>9 279</i>	<i>9 683</i>	<i>104,4</i>
<i>Pelhřimov</i>	<i>6 134</i>	<i>6 636</i>	<i>6 663</i>	<i>6 896</i>	<i>7 077</i>	<i>7 542</i>	<i>7 971</i>	<i>8 533</i>	<i>9 429</i>	<i>9 846</i>	<i>104,4</i>
<i>Třebíč</i>	<i>6 074</i>	<i>6 566</i>	<i>6 588</i>	<i>6 802</i>	<i>6 970</i>	<i>7 413</i>	<i>7 824</i>	<i>8 339</i>	<i>9 200</i>	<i>9 564</i>	<i>104,0</i>
<i>Žďár n. /S.</i>	<i>6 219</i>	<i>6 719</i>	<i>6 746</i>	<i>6 979</i>	<i>7 184</i>	<i>7 657</i>	<i>8 100</i>	<i>8 655</i>	<i>9 540</i>	<i>9 954</i>	<i>104,3</i>
Jihomoravský	6 215	6 726	6 756	6 997	7 189	7 659	8 097	8 653	9 540	9 941	104,2
Olomoucký	6 142	6 643	6 666	6 900	7 081	7 543	7 969	8 500	9 377	9 766	104,1
Zlínský	6 139	6 645	6 669	6 909	7 094	7 557	7 991	8 541	9 430	9 833	104,3
Moravskoslezský	6 388	6 906	6 928	7 155	7 344	7 806	8 260	8 822	9 694	10 084	104,0

Zdroj: *Liberec.czso.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-20]. Důchody v kraji Vysočina v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/duchody_v_kraji_vysocina_v_roce_2009>.

Graf 6 Průměrná výše starobního důchodu v roce 2009

Zdroj: *Liberec.czso.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-20]. Důchody v kraji Vysočina v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/duchody_v_kraji_vysocina_v_roce_2009>.

Část B

5. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH DOMOVŮ PRO SENIORY

V této kapitole se budu podrobněji zabývat základní charakteristikou jednotlivých domovů pro seniory, které jsem si vybrala pro svoji diplomovou práci. Jedná se o domovy pro seniory, které se nacházejí v kraji Vysočina, přičemž mají odlišnou právní formu.

5.1 Domov pro seniory³²

Z důvodu žádosti vedení tohoto domova nebudu ve své práci uvádět název domova ani místo působení. Dále budu používat pouze název Domov pro seniory. Jedná se o domov, jehož zřizovatelem je obec (město) s rozšířenou působností. Domov jako příspěvková organizace byla zřízena na základě usnesení zastupitelstva Města č.080/2003 ze dne 17.9.2003 s účinností od 1.1.2004.

5.1.1 Základní charakteristika domova

Budova domova je koncipována jako bezbariérová, má 2 osobní a 1 nákladní výtah. Domov je pěti podlažní, z toho dvě podlaží slouží jako technické zázemí (včetně jídelny) a ostatní tři poschodí jsou určena pro pobyt klientů – obyvatel.

Kapacita domova je 89 obyvatel, kteří jsou ubytováni ve 27 jednolůžkových a 31 dvoulůžkových pokojích s kompletním sociálním zařízením. V každém patře domova jsou umístěny 2 klubovny, které slouží jako společenské místnosti. V jedné je televize a do druhé klubovny mohou klienti chodit na různé terapie, číst si, povídat či trávit volný čas jinými aktivitami dle svých představ. Na každém poschodí mohou klienti využívat i společnou kuchyňku a koupelnu. V areálu domova je klientům k dispozici pedikérna, holírna a kadeřnictví tak, aby jim mohla být poskytována kompletní péče. V přízemí domova je recepce, administrativní úsek a velká jídelna, která se pravidelně využívá i ke kulturním a společenským účelům. V suterénu domova se nachází tělocvična, prádelna a kaple, kde se konají bohoslužby. Umístěna je zde také ordinace lékařů (praktický, oční, chirurg).

---

³² Zpracováno dle interních materiálů Domova pro seniory.

Strava je klientům připravována s ohledem na jejich zdravotní stav (např. pacientům se sníženou pohyblivostí se strava podává na jejich pokojích) a věk klientů, přičemž celková skladba stravování je složena z pěti jídel denně.

Klientům je zajišťována prostřednictvím zdravotních sester a pracovníků v sociálních službách zdravotní a ošetrovatelská péče nepřetržitě po celý den, jejich zdravotní stav je pravidelně sledován i ústavním a odborným lékařem. Důraz je kladen i na rehabilitační cvičení. S vyřizováním úředních záležitostí klientů jsou jim nápomocny sociální pracovníce, nebo instruktorky sociální péče, kteří rovněž pro klienty zabezpečují drobné nákupy a chystají bohaté volnočasové aktivity, např. ergoterapii³³, taneční terapii, práci s hlínou, muzikoterapii, ranní cvičení, trénink paměti, fototéku, videotéku, pořádání různých vzdělávacích přednášek, výuku práce na PC a práci na internetu a další. V domově klienti za pomoci zaměstnanců domova čtyřikrát do roka vydávají časopis, kde mají klienti i zaměstnanci možnost přispívat do něj svými články, kde se mohou podělit o různé zážitky a informace z dění v domově a okolí. Konají se zde také příležitostné akce jako např. maškarní ples, oslava MDŽ, různá kulturní vystoupení, Mikulášská zábava, výlety a mnoho dalších.

5.1.1.1 Předmět činnosti Domova pro seniory

Předmětem činnosti domova pro seniory je poskytování ubytování, stravy, pomoci při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoci při osobní hygieně nebo podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí podle ZSS a zajištění zdravotní péče formou zvláštní ambulantní péče poskytované podle zákona č.48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

5.1.1.2 Cílová skupina klientů

Služba je určena seniorům, kteří mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku nebo jejichž zdravotní situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby a jsou

---

³³ Ergoterapie je léčebná metoda, založená na předpokladu, že člověk může zlepšit své zdraví a [kvalitu života](#) tím, že se aktivně zapojuje do zaměstnávání, která pro něj mohou být významná a smysluplná. V DpS využívají různé techniky a materiály, jako např. práce s vlnou, textílem, papírem, sklem a přírodními materiály. Přispívá k procvičování paměti, jemné motoriky a výsledkem pro klienty je radost a uspokojení. Výrobky pak slouží jako výzdoba nebo dárky.

poživateli starobního nebo invalidního důchodu. Trvalé bydliště žadatele nerozhoduje o přijetí do domova

Poskytovatel neposkytuje služby osobám:

- jejichž zdravotní stav vyžaduje poskytnutí ústavní péče ve zdravotnickém zařízení,
- jejichž chování by z důvodů duševní poruchy závažným způsobem narušovalo kolektivní soužití,
- které nejsou schopni pobytu v zařízení sociálních služeb z důvodů akutní infekční nemoci,
- v případě nedoporučení ústavního lékaře,
- které žádají o poskytnutí sociální služby a poskytovatel jim vypověděl v době kratší 6 měsíců před touto žádostí smlouvu o poskytnutí téže sociální služby z důvodu porušování povinností vyplývajících ze smlouvy.

5.1.2 Organizační struktura Domova pro seniory

Statutárním orgánem je ředitel organizace, kterého jmenuje a odvolává Rada města. V době nepřítomnosti ředitele jednají za organizaci v plném rozsahu jeho zástupci, což je vrchní sestra a ekonom. Tyto zástupce jmenuje ředitel organizace.

Ředitel organizace plní úkoly vedoucího organizace a je oprávněn zastupovat organizaci navenek, jednat jejím jménem ve všech věcech týkajících se činnosti organizace v souladu se zřizovací listinou. Dále rozhoduje o vytvoření vnitřní struktury organizace, o jejím řízení a pracovním zařazení zaměstnanců. Odpovídá za to, že budou dodržovány právní předpisy a nařízení a pokyny zřizovatele. Realizační tým, který vede chod domova, řídí ředitel organizace. Skládá se z vrchní sestry, ekonomky, vedoucího sociálního pracovníka a vedoucí pečovatelské služby.

Vrchní sestra je zástupkyní ředitele a přímo řídí a zodpovídá za úsek zdravotně-pečovatelský vedený ambulantní sestrou, úsek sociální a úsek prádelny a úklidu.

Ambulantní sestra vede pracovníky zdravotně-pečovatelského úseku (zdravotní sestry a pracovníky v sociálních službách). Tento úsek poskytuje základní zdravotní a ošetrovatelskou péči, provádí odborná specializovaná vyšetření, podílí se na ergoterapeutické péči klientů, naplňuje standardy kvality sociálních služeb, zodpovídá za

bezpečné a nezávadné uložení léků a za vedení předepsané dokumentace. Ambulantní sestra dále stanovuje hygienické režimy a kontroluje jejich dodržování.

Vedoucí sociální pracovnice organizuje úsek sociální (sociální pracovnice, pracovníky v sociálních službách a instruktory sociální péče). Tento úsek se stará o veškerou agendu spojenou s přijetím klienta, sociální šetření, poskytování pomoci při běžných úkonech péče o vlastní osobu a podpory při zařizování běžných záležitostí každodenního života. V rámci tohoto úseku se zařizují také volnočasové aktivity, zprostředkovává se kontakt se společenským prostředím, naplňuje standardy kvality sociálních služeb a zároveň se snaží o vytvoření co nejběžnějšího způsobu života klientů.

Úsek prádelny a úklidu zabezpečuje kompletní úklid domova, praní, žehlení a opravy prádla a oblečení pro klienty i pracovních oděvů pro zaměstnance domova.

Ekonomka je také zástupce vedoucího a spravuje úsek ekonomický (účetní - mzdová účetní, administrativní a spisový pracovník-zásobovač), dále úsek stravovací, který řídí vedoucí stravovacího provozu a úsek údržby (údržbáři).

Ekonomický úsek zajišťuje kompletní finanční a mzdové účetnictví, personální agendu, spisovou službu, vedení osobních účtů a vkladních knížek klientů, úhrady klientů za pobyt, výplaty kapesného a účtování za pobyt a služby, zpracování kalkulací, rozpočtů a rozpočtových změn, žádosti o dotace a jejich vyúčtování.

Vedoucí stravovacího úseku má na starosti pracovníky stravovacího úseku (vrchní kuchař, kuchaři, skladová účetní-skladnice, pomocný kuchař) a všechno, co se týká celodenního stravování klientů a zaměstnanců, připravuje jídla dle jídelníčku s přihlédnutím ke stanoveným dietám, zodpovídá za dodržování správné manipulace se stravou, za přípravu a výdej jídla a také v neposlední řadě dbá na dostatečnou hygienu ve stravovacím provozu.

Úsek údržby obstarává kompletní údržbu domova a jeho okolí. Kontrolu zaměstnanců Domova pro seniory provádí ředitel, jeho zástupce a přímí nadřízení dle rozsahu své působnosti. Nadřízení zaměstnanci jsou odpovědní na svěřených úsecích za kvalitu poskytovaných služeb. Činnost domova řídí a kontroluje zřizovatel. Vztahy ke zřizovateli se řídí obecně platnými právními předpisy a konkrétně jsou upraveny ve zřizovací listině.

5.1.3 Přehled zdrojů financování domova

Hlavní předmět své činnosti zajišťuje organizace z:

- dotací MPSV,
- dotací od kraje,
- dotací od zřizovatele,
- dotací úřadů práce,
- tržeb od zdravotních pojišťoven,
- peněžních prostředků přijatých za úhradu za pobyt a stravu od klientů,
- peněžních prostředků získaných z příspěvků na péči klientů,
- prostředků získaných z doplňkové činnosti,
- darů fyzických a právnických osob.

5.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod³⁴

Domov pro seniory Havlíčkův Brod (dále jen „DpS HB“) je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je kraj Vysočina. Jeho právní postavení a vztah ke zřizovateli vychází z platných právních předpisů a zřizovací listiny schválené usnesením zastupitelstva kraje č.074/02/2003/ZK ze dne 31.3. 2003 ve znění pozdějších dodatků.

5.2.1 Základní charakteristika domova

DpS HB je umístěn ve dvou objektech, když jeden se nachází přímo v Havlíčkově Brodě a druhý je v nedaleké obci Břevnici, nacházející se asi 4 km od Havlíčkova Brodu. Domov má celkovou kapacitu 68 obyvatel, z toho je 43 klientů v Havlíčkově Brodě a 25 klientů v Břevnici.

Domov v Havlíčkově Brodě je zrekonstruovaná třípodlažní budova s výtahem, vlastní kuchyní a prádelnou. K objektu patří i rozlehlá zahrada, která je přizpůsobena pro imobilní klienty. Kapacita jednotlivých pokojů je různorodá. Je zde 17 pokojů (jeden jednolůžkový, osm dvoulůžkových, čtyři třílůžkové, dva čtyřlůžkové a jeden šestilůžkový), celkem 43 lůžek. Většina pokojů je vybavena vlastním sociálním zařízením.

Domov v Břevnici je přízemní, bezbariérová budova, rovněž s přístupem do přilehlé zahrady. V tomto objektu je umístěné specializované oddělení pro klienty

---

³⁴ Zpracováno dle interních materiálů Domova pro seniory Havlíčkův Brod.

s Alzheimerovou chorobou a jinými typy demencí. Nachází se zde celkem 8 pokojů (sedm třílůžkových a jeden čtyřlůžkový), dohromady s kapacitou 25 lůžek. Sociální zařízení zde není na pokojích, ale společné na patře.

Domov má jedinou kuchyni, kde kolektiv kuchařů připravuje pro své klienty stravu jak běžnou, tak i různé diety dle jejich zdravotního stavu. Kuchyně se nachází v objektu v Havlíčkově Brodě a do Břevnice se jídlo dováží. Dvakrát do týdne mají klienti možnost volby oběda ze dvou jídel. Jistým zpestřením pro klienty je i možnost, aby klient, který má narozeniny, si vybral své oblíbené jídlo a v den jeho narozenin je pro něj připraveno.

V rámci organizace jsou klientům poskytovány tyto služby:

- domov pro seniory,
- domov se zvláštním režimem,
- odlehčovací služby ambulantní.

Základním mottem DpS HB je snaha o individuální přístup ke klientům (dle jejich potřeb, přání a cílů), kterého se snaží dosáhnout přes 40 zaměstnanců. V domově je zajištěna každotýdenní přítomnost lékaře a ošetrovatelská péče, která je nepřetržitě vykonávána zdravotními sestrami a ošetrovatelkami. S řešením veškerých nastalých životních situací klientů jsou jim nápomocny sociální pracovníci. Samozřejmostí je plánování a realizace volno časových aktivit pro klienty (jako jsou např. kulturní akce, ruční práce, malování, trénování paměti, rehabilitační cvičení nebo taneční terapie). Zajímavostí je v tomto smyslu působení canisterapeutického sdružení³⁵. Klienti mají možnost si v areálu domova jednou týdně zakoupit potřebné potravinářské a drogistické zboží a případně jejich další potřeby nákupu jsou řešeny prostřednictvím personálu jako nadstandardní neplacená služba. V obou objektech domova probíhají pro zájemce z řad klientů pravidelné bohoslužby. Domov pro klienty zajišťuje i návštěvy knihovny nebo jiných kulturních zařízení. Klienti mají možnost také využívat služeb pedikérky, holiče nebo kadeřnice, kteří do domova přicházejí na přání klientů.

---

³⁵ Canisterapeutické sdružení se zabývá canisterapií („Canis – pes a terapie – léčení“), což je způsob terapie, která využívá pozitivního působení psa na zdraví člověka. V domovech pro seniory návštěvy psů působí jako příjemné zpestření stereotypního dne, staří lidé vzpomínají na své psy a i ti, kteří nechtějí obvykle komunikovat, vyprávějí příběhy ze svého života, když ještě měli svého čtyřnohého přítele. Tito lidé se potřebují na něco těšit a návštěvy psů jsou pro ně příjemným rozptýlením.

5.2.1.1 Cílová skupina klientů DpS HB

„Domov pro seniory

Cílovou skupinu tvoří senioři s trvalým pobytem v kraji Vysočina, kteří mají sníženou soběstačnost v základních životních dovednostech, a proto potřebují podporu a pomoc při zajišťování základních životních potřeb.

Domov se zvláštním režimem

Cílovou skupinu tvoří senioři s trvalým pobytem v kraji Vysočina, kteří mají z důvodu Alzheimerovy choroby nebo jiného typu demence sníženou soběstačnost v základních životních dovednostech, a proto potřebují podporu a pomoc jiné fyzické osoby při zajišťování základních životních potřeb.

Odlehčovací služby

Cílovou skupinu tvoří senioři s trvalým pobytem v kraji Vysočina, kteří mají sníženou soběstačnost v základních životních dovednostech, a proto potřebují podporu a pomoc jiné fyzické osoby při zajišťování základních životních potřeb, o které je ale jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí.

S ohledem na typ našeho zařízení není možné poskytovat služby těmto klientům:

- s potřebou léčby infuzemi a transfuzemi a přijímáním potravy sondou,
- s nutností hemodialýzy,
- s nutností odsávání sekretů z horních i dolních cest dýchacích el. odsávacími,
- s nutností podpory dýchání pomocí kyslíkového přístroje,
- s duševním onemocněním v akutní fázi,
- závislým na návykových látkách a s dalšími typy závislosti (automaty, apod.),
- osobám, které z důvodu svého zdravotního stavu nebo pod vlivem návykových látek ohrožují sebe nebo okolí nebo závažně narušují vzájemné soužití,
- s infekčními chorobami typu aktivní TBC, AIDS, hepatitidy apod.,
- s nutností nepřetržité lékařské péče,
- mladším 60-ti let.³⁶

---

³⁶ *Ddhb.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-07-04]. Domov pro seniory Havlíčkův Brod. Dostupné z WWW: <<http://ddhb.cz/>>.

Tabulka 7 Cílová skupina klientů – podrobné vymezení

Zdravotní stav klientů	Počet klientů U Panských 1452	Počet klientů Břevnice 54	Počet klientů celkem
Ležící, plně závislí na péči, ale alespoň částečně přijímající potravu; III. st. demence, Alzheimerova choroba	5	2	7
Převážně ležící, plně závislí na péči, vysazování v lůžku nebo do křesla, event. na klozetové křeslo; II. nebo III. st. demence; vozíčkáři	5	6	11
Obtížně pohybliví, částečně závislí na ošetř. péči, pomoc s oblékáním, chůze o dvou holích, doprava z lůžka na sedače; II. st. demence	13	8	21
Částečně pohybliví s částečnou sebeobsluhou, I.st. demence	4	9	13
Chodící, event. o jedné holi, I.st. demence	12		12
Chodící, soběstační	4		4
Celkem	43	25	68

Zdroj: *Ddhb.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-02-20]. Základní prohlášení organizace č. 30. Dostupné z WWW: <<http://www.ddhb.cz/file.php?nid=6357&oid=1031655>>.

5.2.2 Organizační struktura domova

Statutárním orgánem domova je ředitel, který je oprávněný jednat samostatně ve všech věcech týkajících se domova. Jmenuje a odvolává ho Rada kraje Vysočina.

Domov se člení (dle charakteru pracovních činností) na následující organizační úseky:

- ředitel,
- ekonomicko-hospodářský úsek,
- zdravotní úsek,
- sociální úsek,
- stravovací úsek,
- údržba.

Každý úsek je zastoupen vedoucím, který je plně zodpovědný za svěřené úkoly řediteli domova.

Ředitel domova organizuje a kontroluje činnost domova, zodpovídá zřizovateli za řádný chod domova, hospodaření a kvalitu sociálních služeb. Zároveň plní informační povinnost ve vztahu ke zřizovateli. Pro dobu své nepřítomnosti ředitel určuje v podobě písemného pověření svého zástupce, který je oprávněn jménem ředitele činit právní úkony. Pro případ, že je nepřítomen ředitel i jeho zástupce, ředitel písemně pověří jiného vedoucího pracovníka a určí i rozsah jeho zastupování.

Ekonomicko-hospodářský úsek zajišťuje ekonomické, mzdové, personální a provozní činnosti, zejména provádí celkové finanční a mzdové účetnictví, finanční hospodaření domova, personalistiku, provádí evidenci a inventarizaci majetku, plní funkci pokladny, zajišťuje a kontroluje příjem úhrad od klientů a příjem příspěvku na péči, příjmy od zdravotních pojišťoven. Dále obstarává zásobování spotřebním materiálem, vede sklad čisticích a dezinfekčních prostředků.

Zdravotní úsek zahrnuje zdravotní a úklidové činnosti a řídí chod prádelny. Organizuje klientům ošetrovatelskou péči, spolupracuje s lékaři, provádí vykazování zdravotních výkonů na zdravotní pojišťovny a zodpovídá za vedení veškeré zdravotní dokumentace a za bezpečné skladování léků. Společně s vedením stravovacího úseku sestavuje jídelní lístek. Rovněž má na starosti úklid, praní, žehlení a opravy prádla klientů i pracovních oděvů zaměstnanců a v neposlední řadě úzce spolupracuje se sociálním úsekem.

Zdravotní úsek se dále se člení na:

- Zdravotní oddělení U Panských,
- Úklid U Panských,
- Prádelna U Panských,
- Zdravotní oddělení Břevnice,
- Úklid a prádelna Břevnice,

První tři oddělení (U Panských) řídí vrchní sestra, ostatní (v Břevnici) vede staniční sestra.

Sociální úsek se zabývá činnostmi sociálními, přímé obslužné péče a volno časovými aktivitami, konkrétněji vede kompletní sociální agendu spojenou s pobytem klientů. Dále se sociální úsek podílí na organizaci kulturních akcí a na podpoře zručnosti a soběstačnosti klientů. Vzájemně spolupracuje se zdravotním úsekem.

Tento úsek se člení na:

- Oddělení přímé péče U Panských,

- Oddělení pro volnočasové aktivity U Panských,
- Oddělení přímé péče Břevnice,
- Oddělení pro volnočasové aktivity Břevnice.

Oddělení U Panských řídí vedoucí sociálního úseku, oddělení v Břevnici sociální pracovníce, která současně odpovídá i za chod činností Břevnice.

Stravovací úsek zabezpečuje celodenní stravu pro klienty i zaměstnance, podílí se na zpracovávání jídelního lístku, má na starosti zásobování potravinami a vede jejich sklad. K významným činnostem tohoto úseku náleží i provádění kalkulací a normování spotřeby potravin.

Údržba má na starosti 3x denně dovážet stravu na Břevnice. Spravuje budovu i zahrady, vozový park, udržuje sjízdnost komunikací v areálu, obsluhuje plynové kotle a zajišťuje likvidaci odpadů vyprodukovaných domovem.

5.2.3 Přehled zdrojů financování domova

Domov pro seniory je financován z následujících zdrojů:

- dotace z MPSV,
- dotace zřizovatele,
- příjmy od zdravotních pojišťoven,
- úhrady od klientů,
- příspěvky na péči,
- tržby za obědy pro zaměstnance.

5.3 Charitní domov Moravec³⁷

Charitní domov Moravec (dále jen „CHDM“) je součástí České katolické charity (dále jen ČKCH). ČKCH je právnickou osobou dle Kodexu kanonického práva a evidovanou právnickou osobou podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a účelovým zařízením, evidovaným v Rejstříku evidovaných právnických osob vedené ministerstvem kultury. Zřizovatelem ČKCH je Česká biskupská konference. ČKCH zřizuje a provozuje charitní domovy za

---

³⁷ Zpracováno dle interních materiálů Charitního domova Moravec.

účelem poskytování sociálních služeb řeholnicím a duchovním. Charitní domov Moravec je jedním z patnácti domovů, které ČKCH provozuje.

5.3.1 Základní informace o domově

CHDM slouží jako celoroční pobytová služba pro 90 obyvatel. Zdejší obyvatelé jsou ubytováni ve čtyřech domech – Louisin dům, Hlavní budova, Klausura sester a Novostavba. Nejstarší dům – Louisin dům a Hlavní budova jsou dvoupatrové bezbariérové, velmi prostorné budovy. Jsou zde jednolůžkové a dvoulůžkové pokoje, které jsou vybaveny nábytkem charitního domova, avšak po domluvě je možné dovézt si nábytek vlastní. Ve třetím domě s názvem Novostavba jsou pouze pokoje jednolůžkové. Tato budova již není bezbariérová, proto zde mohou být ubytováni pouze chodící a relativně samostatní obyvatelé. Čtvrtou budovou je Klausura sester, která slouží pouze pro ubytování řeholních sester rafaelek.

Tabulka 8 – Přehled a kapacita jednotlivých pokojů v CHDM

Budova	Počet pokojů		Celkem kapacita
	Jednolůžkové	Dvoulůžkové	
Louisin dům	5	14	33 obyvatel
Hlavní budova	30	4	38 obyvatel
Novostavba	17	0	17 obyvatel
Klausura sester	2	0	2 obyvatelé

Zdroj: vlastní zpracování

Stavební úprava domu prozatím nedovoluje, aby na pokojích byla vlastní koupelna a WC, proto jsou toalety a koupelny společné na chodbách. Ve všech domech jsou osobní a lůžkové výtahy.

Charitní domov má vlastní kuchyni, kde je připravována strava dle jídelníčku, s přihlédnutím k potřebným dietám obyvatel. Strava je podávána v jídelnách jednotlivých domovů a skládá se ze tří hlavních jídel – snídaně, oběd, večeře. Obyvatelům, kteří se nemohou ze zdravotních důvodů stravovat v jídelně je strava servírována na pokoji. V místní kuchyni se vaří i pro staré a nemocné obyvatele v obci Moravci a přilehlém okolí, z čehož také plynou příjmy pro CHDM.

Zdravotní a ošetrovatelskou péči zajišťuje zdravotnický personál, který se skládá z lékařů, zdravotních sester, pracovníků v sociálních službách a rehabilitační sestry. Praktický lékař zde ordinuje 2 x týdně, psychiatr 1 x měsíčně. Ošetrovatelská péče je poskytována nepřetržitě po dobu 24 hodin denně. Zahrnuje především poskytnutí podmínek pro hygienu nebo pomoc s hygienou, pomoc při oblékání a svlékání, pomoc při stravování apod. Rehabilitační sestra pak na základě indikace lékaře poskytuje skupinové a individuální cvičení, cvičení na ortopedu, rehabilitaci pomocí biolampy, zábaly nebo masáže.

Klientům je dále nabízena široká možnost využití volného času, např. aktivity připravované sociálními asistenty (malování, zpívání, pečení moučnicků, společné čtení knih a časopisů, trénink paměti, motoriky, výtvarné a pracovní činnosti, společenské a zábavné hry), využití místní knihovny, pouštění různých filmů, apod.

Vzhledem k tomu, že charitní domov vyrostl na duchovních základech, mohou jeho klienti prožívat intenzivní duchovní život. Důležitou funkci pro klienty zde zastává sociální pracovník, který klientům pomáhá při jednání na úřadech, na poště a zprostředkovává služby právníka nebo notáře. Tento pracovník zajišťuje klientům i pomoc při nákupu a poskytuje jim základní sociální poradenství.

V okolí budov jsou velké, převážně zatravněné zahrady s ovocnými stromy a květinami, navíc v letošním roce byl otevřen nově vybudovaný park s altánem, kde klienti mohou relaxovat.

5.3.1.1 Poslání charitního domova

„Posláním charitního domova je vytvářet podmínky pro důstojný život obyvatel s ohledem na jejich individuální potřeby. Usilujeme o to, aby obyvatelé charitního domova mohli prožívat své stáří v prostředí lidské blízkosti, důvěry a pokoje. Jsme otevřeni seniorům, kteří jsou z důvodu věku, zdravotního stavu nebo nepříznivé sociální situace závislí na pomoci druhé osoby a nemohou žít ve svém přirozeném prostředí. V charitním domově, který je založen na křesťanských základech, poskytujeme obyvatelům, vedle ubytování a stravování, také zdravotní, sociální a duchovní péči.“³⁸

---

³⁸ Ckch.cz [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. Poslání a cíle . Dostupné z WWW: <<http://www.ckch.cz/dokumenty/chd-moravec-poslani-cile.pdf>>.

5.3.1.2 Cílová skupina klientů

Charitní domov je určen především pro kněze, řeholníky a řeholnice, ale i pro ostatní seniory, kteří nejsou pro svůj věk nebo zdravotní stav schopni uspokojit své základní životní potřeby a ty jim nejsou zabezpečovány jiným způsobem. Podmínkou pro přijetí je dovršení 65 roku života. Místo trvalého bydliště nemá vliv na zařazení seniorů do cílové skupiny.

Do CHDM nemůže být přijat žadatel:

- „žádající o službu, kterou charitní domov neposkytuje a to i s ohledem na okruh osob v registru poskytovatelů sociálních služeb,
- z důvodu plné kapacity domova,
- který nemá vyhovující lékařský posudek,
- jehož zdravotní stav vyžaduje pobyt ve zdravotnickém zařízení,
- který onemocněl akutní infekční nemocí,
- který trpí duševní poruchou, jejíž projevy by závažným způsobem narušovaly kolektivní soužití,
- který je závislý na alkoholu a jiných návykových látkách a svým chováním by závažně porušoval kolektivní soužití,
- který žádá o poskytnutí služby a poskytovatel mu vypověděl v době kratší než 6 měsíců před touto žádostí smlouvu o poskytnutí téže sociální služby z důvodu porušování povinností vyplývajících ze smlouvy.“³⁹

5.3.2 Organizační struktura CHDM

V této oblasti mi CHDM poskytl pouze organizační strukturu. Organizační řád domov vytvořen nemá, kompetence a povinnosti jednotlivých úseků a pracovníků domova jsou, dle vedoucího domova, řešeny v rámci pracovních smluv, ke kterým mi nebyl umožněn přístup.

Organizační strukturu přikládám v příloze.

---

³⁹ Ckch.cz [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. Poslání a cíle . Dostupné z WWW: <<http://www.ckch.cz/dokumenty/chd-moravec-poslani-cile.pdf>>.

5.3.3 Přehled zdrojů financování CHDM

CHDM jako nezisková organizace je financován z těchto zdrojů:

- dotace MPSV,
- příspěvky z úřadu práce,
- příjmy od zdravotních pojišťoven za vykazované zdravotní výkony,
- příjmy z úhrad za pobyt a stravu od klientů,
- příjmy z prostředků získaných z příspěvků na péči klientů.

6. KOMPARACE VYBRANÝCH ÚSEKŮ VYBRANÝCH DOMOVŮ

6.1 Porovnání lůžkových kapacit v jednotlivých domovech

V následující tabulce porovnávám lůžkovou kapacitu jednotlivých sledovaných domovů pro seniory včetně přehledu o jednotlivých typech pokojů.

Tabulka 9 Lůžkové kapacity domovů

Typ pokoje	Počet jednotlivých pokojů		
	Domov pro seniory	DpS HB ⁴⁰	CHD Moravec
Jednolůžkový	27	1	54
Dvoulůžkový	31	8	18
Třílůžkový	0	11	0
Čtyřlůžkový	0	3	0
Pětilůžkový	0	0	0
Šestilůžkový	0	1	0
Kapacita lůžek	89	68*	90

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

* V rámci tohoto počtu míst je zde počítána i tzv. denní místnost pro klienty.

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že všechny 3 organizace jsou v rámci počtu lůžek v zařízení téměř srovnatelné. V čem se domovy poměrně liší je počet jednotlivých pokojů, kde DpS HB nabízí spíše vícelůžkové pokoje na rozdíl od ostatních dvou domovů. Dle mých zjištění klienti domovů upřednostňují spíše méně lůžkové pokoje, nejlépe jednolůžkové. A to především z toho důvodu, že jsou většinou již zvyklí na samotu a zejména soukromí, což ve vícečetných pokojích velmi postrádají. Zvláště pak ve vyšším věku si již člověk hůře zvyká na nové prostředí a na, pro něj zcela cizí, spolubydlící. V tomto ohledu bych spatřovala jako nejvíce vyhovující CHDM, který svým klientům nabízí převážně jednolůžkové pokoje. Ovšem zřejmě na úkor toho, že tyto pokoje nemají vlastní sociální zařízení, které je společné na jednotlivých chodbách.

⁴⁰ Souhrn lůžkových kapacit v DD U Panských a v Břevnici.

6.2 Komparace hospodaření

Pro účely sledování a ekonomického rozboru byly použity údaje tří rozdílných organizací, a to z:

- 1) příspěvkové organizace zřízené obcí,
- 2) příspěvkové organizace zřízené krajem,
- 3) neziskové organizace.

V těchto organizacích je účtováno v soustavě účetnictví (dříve podvojného účetnictví). Účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.

V níže uvedených tabulkách rozebírám jejich náklady a výnosy za roky 2007, 2008 a 2009.

6.2.1 Domov pro seniory - příspěvková organizace zřízená obcí

Nejprve se budu zabývat domovem pro seniory jehož zřizovatelem je obec.

Tabulka 10 Analýza nákladů a výnosů DpS

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Rozbor nákladů (v tis.Kč):			
Spotřeba materiálu	3 887	3 539	4 114
<i>z toho: potraviny</i>	<i>2 747</i>	<i>2 708</i>	<i>3 092</i>
Spotřeba energie	2 129	2 550	2 509
Opravy a údržba	559	310	593
Ostatní služby	633	745	823
Mzdové náklady, SP, ZP, FKSP	11 173	12 606	13 995
Ostatní náklady	116	142	142
Odpisy majetku	140	140	140
Náklady celkem	18 637	20 032	22 316
Rozbor výnosů (v tis.Kč)			
Tržby od klientů	11 201	11 994	13 235
<i>z toho : tržby – úhrady klientů</i>	<i>6 708</i>	<i>7 245</i>	<i>7 639</i>
<i>tržby – příspěvek na péči</i>	<i>4 236</i>	<i>4 737</i>	<i>5 463</i>
<i>tržby – ostatní služby</i>	<i>257</i>	<i>12</i>	<i>133</i>
Tržby za úkony od zdrav. poj.	412	652	686
Ostatní výnosy	1 148	1 356	1 669
Příspěvek zřizovatele	465	0	916
Dotace z MPSV	4 701	5 656	5 050
Dotace z kraje	696	890	870
Dotace z ÚP	76	20	52
Výnosy celkem	18 699	20 568	22 478
Výsledek hospodaření – ZISK	62	536	162

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

Náklady v této příspěvkové organizaci se mírným tempem zvyšují. Jejich nárůst mezi rokem 2007 a 2008 činí 7,49 %, náklady roku 2009 vzrostly vůči roku 2008 o 11,40 %. Největší nákladovou položku tvoří mzdové náklady a s tím související odvody na zákonné pojištění důchodové, nemocenské a zdravotní. V roce 2007 tyto činily 59,95 %

z celkové výše nákladů, v roce 2008 již 62,93 % a v roce 2009 se nepatrně snížily na 62,71 %.

Podobným tempem se zvyšují i výnosy. V roce 2008 se výnosy navýšily oproti roku 2007 o 10,00 % a výnosy roku 2009 vzrostly oproti roku 2008 o 9,29 %.

Financování sociálních služeb, které organizace nabízí, jsou hrazeny převážně z úhrad od klientů (v roce 2007 – 65,86%, o rok později – 64,65 % a v roce 2009 – 66,14%) a z dotací a příspěvků, zvláště dotacemi ze státního rozpočtu, a to z příslušného ministerstva – Ministerstvo práce a sociálních věcí. MPSV se podílelo v roce 2007 finančními prostředky 25,14 % z celkových výnosů, v následujícím roce 27,50 % a v roce 2009 22,47 %. Dalšími dotacemi, které organizace obdržela na provoz, byly dotace kraje Vysočina, a to v průměru cca 4 % podílu na celkových zdrojích v jednotlivých sledovaných letech. Této organizaci přispěl menší měrou na činnost ve sledovaných letech i zřizovatel (v roce 2007 to představovalo 2,49 % z celkových nákladů a v roce 2009 4,08 %.)

Tato organizace vykazuje ve sledovaných letech zisk. Výrazný zisk byl dosažen za rok 2008, a to v důsledku velkého navýšení dotace z MPSV téměř o 1 mil. Kč. Dotace z MPSV byla vyšší než jiné roky pravděpodobně proto, že tento sledovaný rok nebyl organizaci poskytnut příspěvek od zřizovatele.

6.2.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod – příspěvková organizace zřízená krajem

Druhý ze sledovaných domovů pro seniory je zřízen krajem Vysočina.

Tabulka 11 Analýza nákladů a výnosů DpS HB

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Rozbor nákladů (v tis.Kč):			
Spotřeba materiálu	4 232	3 808	2 886
<i>z toho: potraviny</i>	<i>1 730</i>	<i>1 796</i>	<i>1 776</i>
Spotřeba energie	912	952	1 498
Opravy a údržba	1 939	773	338
Ostatní služby	558	866	893
Mzdové náklady, SP, ZP, FKSP	11 036	11 793	12 930
Ostatní náklady	125	122	112
Odpisy majetku	505	507	522
Náklady celkem	19 307	18 821	19 179
Rozbor výnosů (v tis.Kč)			
Tržby od klientů	9 522	10 671	12 002
<i>z toho : tržby – úhrady klientů</i>	<i>5 080</i>	<i>5 450</i>	<i>6 267</i>
<i>tržby – příspěvek na péči</i>	<i>4 442</i>	<i>5 221</i>	<i>5 735</i>
<i>tržby – ostatní služby</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tržby za úkony od zdrav. poj.	1 079	918	659
Ostatní výnosy	213	257	257
Príspevek zřizovatele	1 327	802	1 340
Dotace z MPSV	7 313	6 174	4 945
Dotace z kraje	0	0	0
Dotace z ÚP	0	0	0
Výnosy celkem	19 454	18 822	19 203
Výsledek hospodaření – ZISK	147	1	24

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

Náklady v této příspěvkové organizace se ve sledovaných letech udržují na srovnatelné výši, a to 19 mil. Kč. Obdobně i výnosy dosahují v těchto jednotlivých rocích cca 19 mil. Kč.

I v této organizaci tvoří největší nákladovou položku mzdové náklady a související zákonné odvody. V roce 2007 činily 50,04%, v roce 2008 58,06 % a v roce 2009 63,84 % z celkových nákladů DpS HB..

Financování služby je zajišťováno obdobně jako u domova pro seniory z převážné většiny tržbami od klientů (2007 – 50,04%, 2008 – 58,06%, 2009 – 63,84% z celkových příjmů DpS HB). Oproti předešlé organizaci je zde vidět patrný každoroční nárůst v úhradách za služby od klientů. I tato organizace dostává každoročně dotace ze státního rozpočtu – z Ministerstva práce a sociálních věcí. I když zde je sledován určitý pokles částky dotací (2007 – 37,59 %, 2008 – 32,80 %, 2009 – 25,75 %). Tato příspěvková organizace však obdržela ve sledovaných letech vyšší příspěvek od svého zřizovatele (2007 – 6,82 %, 2008 – 4,26 %, 2009 – 6,98 %) než předchozí příspěvková organizace.

I tato organizace vykazuje ziskové hospodaření, ale zisk má klesající tendenci. Vliv na výsledek hospodaření mají snižující se dotace z MPSV.

6.2.3 Charitní domov Moravec – nezisková organizace

Posledním porovnávaným domovem je CHDM.

Tabulka 12 Analýza nákladů a výnosů v CHDM

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Rozbor nákladů (v tis.Kč):			
Spotřeba materiálu	4 110	3 436	3 919
<i>z toho: potraviny</i>	<i>2 219</i>	<i>2 354</i>	<i>2 308</i>
Spotřeba energie	1 156	1 472	1 684
Opravy a údržba	972	1 699	960
Ostatní služby	487	615	838
Mzdové náklady, SP, ZP, FKSP	11 362	12 250	14 795
Ostatní náklady	102	110	102
Odpisy majetku	1 451	1 325	1 198
Náklady celkem	19 640	20 907	23 496
Rozbor výnosů (v tis.Kč)			
Tržby od klientů	11 038	12 334	13 333
<i>z toho: tržby – úhrady klientů</i>	<i>6 213</i>	<i>6 852</i>	<i>7 368</i>
<i>tržby – příspěvek na péči</i>	<i>4 825</i>	<i>5 482</i>	<i>5 965</i>
<i>tržby – ostatní služby</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tržby za úkony od zdrav. poj.	0	366	976
Ostatní výnosy	1 428	1 287	1 207
Príspevek zřizovatele	0	0	0
Dotace z MPSV	7 170	6 904	7 889
Dotace z kraje	0	0	0
Dotace z ÚP	0	15	87
Výnosy celkem	19 636	20 906	23 492
Výsledek hospodaření – ZTRÁTA	-4	-1	-4

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

Náklady této neziskové organizace se v průběhu sledovaných roků poměrně výrazně navyšovaly. V roce 2008 vzrostly náklady oproti roku 2007 o 6,45 % a v roce 2009 oproti roku 2008 již o 12,38 %. Obdobný meziroční vývoj vykazují i výnosy.

Hospodaření je v jednotlivých letech téměř vyrovnané, i když v jednotlivých účetní obdobích je vykazována ztráta v rozmezí 1 – 4 tis. Kč.

V CHDM (podobně jako v obou výše sledovaných příspěvkových organizacích) jsou největší nákladovou položkou mzdové náklady a náklady na sociální a zdravotní pojištění (a to v roce 2007 – 57,85 %, následující rok – 58,59 % a konečně v roce 2009 – 62,97 % z celkových nákladů).

Zdroje financování služeb jsou tvořeny z velké části tržbami od klientů (v roce 2007 – 59,83 %, o rok později – 63,02 % a v roce 2009 – 60,33 %). Úhrady za služby od klientů se pohybují každoročně téměř ve stejné výši – cca 60 % z celkových výnosů. Jelikož tato nezisková organizace nemá zřizovatele jako příspěvkové organizace, nemá možnost od něj získat příspěvek na svou činnost. Nezisková organizace má však právo žádat dotaci na provoz u příslušného ministerstva. V tomto případě se jedná též o Ministerstvo práce a sociálních věcí. Příděl dotací z MPSV činil v roce 2007 36,51 % z celkových výnosů, v roce 2008 je to 33,02 % a v roce 2009 33,58 %. Výše poskytnutých dotací se pohybuje ve sledovaném období téměř ve stejné výši, když jsou patrné pouze malé rozdíly v poskytnutých částkách.

6.2.4 Závěrečné hodnocení hospodaření sledovaných organizací

Výše sledované organizace jsou poskytovateli sociálních služeb ve smyslu ZSS. Zajišťují odbornou péči o staré spoluobčany, když jim poskytují ubytování, celodenní stravování a pomoc při zvládnutí základní péče o vlastní osobu. Tyto služby jsou zajišťovány odbornými a kvalifikovanými pracovníky, proto velkou nákladovou položku tvoří mzdové náklady pohybující se cca od 60 % do 63 % z celkových ročních nákladů.

Protože se jedná o příspěvkové organizace a o neziskovou organizaci, které nebyly zřízeny za účelem podnikání, musí být prostředky na zajištění provozu získávány jiným způsobem. Zdrojem krytí nákladů jsou zvláště vlastní výnosy a velký podíl mají i dotace ze státního rozpočtu.

Z velké části jsou však tyto sociální služby sledovaných organizací hrazeny z vlastních zdrojů – což jsou vybrané úhrady od uživatelů, a to poplatky za pobyt a za stravu, za příspěvky na péči a za jiné služby. Tyto výnosy tvoří ve všech sledovaných organizacích cca 60 % až 65 % z celkových ročních výnosů. Nemalou část tvoří i tržby za úkony od zdravotních pojišťoven.

Činnost obou příspěvkových organizací je finančně podporována prostředky ze státního rozpočtu. Jak již bylo uvedeno, jedná se o Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce a příslušný kraj. Na jejich provoz přispívá, i když menším finančním objemem, také zřizovatel těchto organizací. Provoz neziskové organizace je financován ze státního rozpočtu, a to z prostředků Ministerstva práce a sociálních věcí a z Úřadu práce.

6.3 Porovnání úhrad klientů za stravu a ubytování

Jak jsem již výše uvedla, úhrady za sociální služby od klientů tvoří největší část výnosů domova. Tyto úhrady jsou stanoveny v souladu se ZSS.

Úhrada se skládá z částky za :

- ubytování,
- stravu,
- péči,
- fakultativní služby.

Já se budu nadále pro účely srovnání zabývat pouze **úhradami za ubytování a stravu**, které jsou platné pro všechny klienty bez výjimky. V úhradě za ubytování je obsaženo ubytování, úklid, praní, drobné opravy ložního a osobního prádla a žehlení. Tato částka za pobyt je odstupňována podle toho, na jakém pokoji je klient ubytován. Někdy však kritériem pro odstupňování částky není jen počet lůžek na pokoji, ale např. i jeho umístění, přítomnost sociálního příslušenství, snadnější dostupnost některých důležitých míst jako třeba jídelna, terasa apod. V ceně za stravu jsou zahrnuty náklady na potraviny a režijní náklady. Klientovi musí zůstat po zaplacení úhrady za stravu a ubytování alespoň 15 % jeho příjmů.

Úhrada za péči je řešena v rámci příspěvku na péči.⁴¹ Ten se pohybuje v úrovni 4 stupňů (dle rozsahu potřebné péče) v rozmezí 2000,- Kč, 4000,- Kč, 8000,- Kč a 11000,- Kč. Potřebnou péči, která se poskytuje v rámci příspěvku na péči se rozumí:

---

⁴¹ Žadatel spolu s podáním žádosti o umístění do domova pro seniory podává i Vyjádření lékaře o žadatelově zdravotním stavu. Většinou současně žádá svého ošetřujícího lékaře o podání návrhu na přiznání příspěvku na péči, aby v době nástupu do domova mu byl již příspěvek přiznán. O tento příspěvek je možné požádat na obecním úřadu obce s rozšířenou působností, v jejímž spádovém území má žadatel trvalý nebo hlášený pobyt. Tento příspěvek se pak stává příjmem domova pro seniory v případě přijetí žadatele do domova. Z velké části však senioři tento příspěvek již přiznaný mají z důvodu potřeby sociální péče (tj. nepříznivého zdravotního stavu závislého na pomoci jiné osoby-v oblasti běžné denní péče o vlastní osobu a v soběstačnosti).

- 1) pomoc při oblékání, vstávání a uléhání,
- 2) polohování klienta,
- 3) pomoc při stravování, při prostorové orientaci, osobní hygieně,
- 4) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- 5) aktivizační činnosti,
- 6) obstarávání osobních záležitostí apod.

Klienti, kteří nemají přiznaný příspěvek na péči a mají zájem o jednotlivé služby, si je hradí zvlášť dle stanoveného rozpisu úhrad za péči.

Fakultativní služby nemusí být vždy sjednány, jedná se např. o poplatek za lednici na pokoji, za rádio, televizor, pedikúru, dovoz a odvoz s doprovodem a další.

6.3.1 Domov pro seniory

Ceník za pobyt a stravu byl v Domově pro seniory stanoven na základě ZSS a byl schválen Radou Města.

Tento domov nabízí svým klientům ubytování v jedno a dvoulůžkových pokojích. Pokoje se dále liší tím, zda mají či nemají vlastní balkon.

Tabulka 13 Úhrady v DpS

Typ pokoje	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Jednolůžkový s balkonem (Kč/den)	240	260	277
Jednolůžkový bez balkonu (Kč/den)	237	257	274
Dvoulůžkový s balkonem (Kč/den)	226	246	262
Dvoulůžkový bez balkonu (Kč/den)	223	243	259

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

Tato tabulka shrnuje informace o jednotlivých částkách denních úhrad za ubytování a stravu v pozorovaném období. Lze konstatovat, že dochází k pozvolnému nárůstu úhrad, které však odpovídá stavu ekonomiky v daném období. Pokud bych toto navýšení cen vyjádřila procentuálně, jednalo by se o hodnoty navýšení téměř o 9 % z roku 2007 na rok 2008 a následující rok o něco méně, a to o 6,5 %. Částka za stravu je pro všechny typy diet

strávníků stejná v daném roce. Navyšování úhrad je v obou případech důsledkem zvyšování částky za stravu i ubytování.

K měsíční úhradě dospějeme tak, že vynásobíme denní částku úhrady skutečným počtem dní v měsíci. Při nástupu nebo odchodu klienta v průběhu měsíce se mu započítává pouze počet dní v měsíci, které v domově strávil. Pokud klient nemá dostatek finančních prostředků na zaplacení plné úhrady, tak, aby mu dle ZSS zůstalo minimálně 15% jeho příjmů, úhrada je mu krácena. Tedy z důchodu dostane 15 % a zbytek jeho příjmu jde na úhradu v domově. Nezaplacená část jeho úhrady je nákladem domova.

6.3.2 Domov pro seniory Havlíčkův Brod

DpS HB stanovuje výše úhrad dle Vnitřního předpisu o úhradách za ubytování a stravování v souladu se ZSS.

Klienti zde mají možnost ubytování v jedno i více lůžkových pokojích, které se dále ještě dělí podle toho, zda je na pokoji vlastní WC a sprcha či je sociální zařízení společné na patře. V důsledku tohoto je i ceník za ubytování a služby různorodý. Cena za stravu je vždy v daném roce konstantní pro všechny typy strávníků (v roce 2007 to bylo 122,- Kč/den, v následujícím roce pak 138,- Kč/den a v roce 2009 149,- Kč/den), úhrada se tedy liší částkou za ubytování.

Následující tabulka podává přehled o tom, jak se ve sledovaném období pohybovaly úhrady za stravu a ubytování dohromady. Jedná se vždy o částku Kč/den. Pro získání úhrady za celý měsíc denní částku násobíme koeficientem 30,41.⁴² Pokud klient zahájil nebo ukončil svůj pobyt v průběhu měsíce, jsou úhrady vypočítány za skutečný počet dní strávených v domově v daném měsíci. Den zahájení, případně ukončení pobytu se pro účely stanovení úhrady považuje za celý den pobytu i v případě, že pobyt trval jen část dne. V případě, že klient nemá na zaplacení celkové úhrady, stejně jako v předchozím případě u Domova pro seniory, platí zákonné ustanovení, že mu musí přednostně zůstat 15 % z jeho příjmů, tedy jeho částka za úhradu je opět identickým způsobem snížena.

Domnívala jsem se, že takovýchto klientů je v domově malé procento, ale ředitelka domova paní Ing. Hlaváčková mi sdělila, že v jejich zařízení je cca 75 % klientů, kteří platí sníženou úhradu. Pouze 22 % klientů je schopno pokrýt z důchodu plnou částku úhrady a 3% klientů částku do plné úhrady doplácí rodina.

---

⁴² Koeficient 30,41 vypočítáme tak, že počet dní v roce vydělíme počtem měsíců a dostaneme průměrný počet dní v měsíci, tj. $365/12 = 30,41$.

Tabulka 14 Úhrady v DpS HB

Typ pokoje	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Jednolůžkový s WC a sprchou (Kč/den)	282	313	324
Dvoulůžkový s WC a sprchou (Kč/den)	282	313	324
Dvoulůžkový se spol.soc.zařiz. (Kč/den)	267	298	309
Tří a vícelůžkový s WC a sprchou (Kč/den)	272	303	314
Tří a vícelůžkový s WC (Kč/den)	267	298	309
Tří a vícelůžkový se spol.soc.zařiz. (Kč/den)	260	288	299

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní.

Při analyzování uvedené tabulky je zřejmé, že dochází k nerovnoměrnému průběhu zvyšování sledovaných úhrad, a sice v roce 2008 byly tyto úhrady podraženy oproti předchozímu roku průměrně o 11 %, v následujícím roce bylo navýšení pouze o 3,5 %. První cenový nárůst byl důsledkem navýšení nákladů na stravu, ale i na ubytování. Při zvednutí úhrad v roce 2009 byly navýšeny pouze náklady na stravování, ubytování zůstalo nezměněno.

6.3.3 Charitní domov Moravec

Ve zdejších domově je výše úhrad řešena Směrnicemi o úhradách obyvatel za pobyt v Charitních domovech, kterou zpracovává ředitel ČKCH Praha a je závazná pro jednotlivé domovy, které zřizuje. I tyto směrnice musí být ve shodě se ZSS.

Následující tabulka nám přehledně ukazuje, jak se úhrady měnily v průběhu let 2007 – 2009.

Tabulka 15 Úhrady v CHDM

Typ pokoje	Rok 2007	Rok 2008		Rok 2009	
	1.1.- 31.12.	1.1. - 30.4.	1.5. - 31.12.	1.1. - 31.3.	1.4. - 31.12.
Jednolůžkový (Kč/den)	211	211	243	243	256
Dvoulůžkový (Kč/den)	198	198	230	230	243

Zdroj: Interní materiály domovů, zpracování vlastní

Určitou výjimkou oproti předchozím zařízením je to, že se úhrady nemění od začátku kalendářního roku, ale v roce 2008 a 2009 se změnila až v průběhu kalendářního roku. I zde, stejně jako u DpS HB, dochází k nevyrovnanému nárůstu v jednotlivých letech. Ve sledovaném období k prvnímu navýšení cen dochází až ve druhém čtvrtletí roku 2008 a je v průměrné výši o 15,5 %. K dalšímu navýšení dochází opět až v průběhu následujícího roku a to od 1. 4. 2009, které však už bylo oproti předchozímu jen v průměru o 5,5 %. I v tomto případě, podobně jako u předchozího, nižší druhý nárůst v tomto období byl způsoben tím, že rostla jen jedna složka úhrady, tentokrát se jednalo o ubytování, úhrady za stravu zůstaly konstantní oproti předchozímu období.

Považuji za důležité upozornit na to, že se úhrada za celý měsíc nepočítá na skutečný počet kalendářních dnů, ale vždy se bere v úvahu pouze 30 dnů v měsíci bez ohledu na skutečnost. Pokud klient nastoupí nebo odejde v průběhu měsíce, započítává se mu skutečný počet dní, které v domově strávil za daný měsíc. I zde jsou samozřejmě klienti, kteří nemají dostatek finančních prostředků, které by vystačily na celou úhradu. Řeší se to obdobně, jako u předcházejících domovů. Možnost dohodnout se s rodinou klientů na doplacení jejich úhrad domov sice využívá, ale je efektivní jen asi z jedné čtvrtiny. Stále je zde přibližně 30 klientů, kteří nemají na zaplacení celé úhrady. Výše nedoplatků se tak vyšplhá měsíčně až na částku přibližně 30.000,- Kč. Problémem však není jen to, že by rodiny nechtěli na své příbuzné doplácet, ale vzhledem k typu zařízení jsou zde ubytováni stále ještě z velké části kněží a duchovní nebo farní hospodyně a většina z nich rodiny nemají. Stejně jako v předchozích domovech rozdíl v úhradách doplácí domov ze svých finančních zdrojů.

6.3.4 Celkové vyhodnocení

Protože zmiňované domovy pro seniory nenabízejí zcela shodné podmínky k ubytování, nemůžeme tedy přímo srovnávat ceny jednotlivých pokojů. Obecně však lze říci, že Domov pro seniory v období, které popisují, celkově navýšil své úhrady průměrně o 16 %. Stejně tak lze konstatovat, že DpS HB zvýšil částku za úhrady o přibližně stejnou hodnotu a to 15 %. Vyšší zvýšení částek za úhrady nalezneme v CHDM, jehož úhrady v roce 2009 jsou vyšší průměrně o 22 % oproti roku 2007.

I přesto, že k nejvyššímu nárůstu úhrad došlo v CHDM, tento domov se pohybuje na nejnižších částkách úhrad ve sledovaných zařízeních. Dle mého názoru však vyšší ceny

ostatních domovů jsou vyváženy modernějším stylem a zařízením domova a pestřejší nabídkou služeb, především volnočasových aktivit, které svým klientům nabízejí.

Jak jsem se již výše podrobněji zmiňovala, v současné době nezanedbatelné procento klientů není schopno ze svého důchodu platit plnou úhradu za pokoj dané úrovně, ve kterém bydlí. Je to zejména způsobeno neúměrným zvyšováním poplatků z důvodu růstu nákladů (zejména na potraviny) vůči zvyšování důchodů. Dle mého zjištění, domovy pro seniory tuto situaci řeší většinou tak, že tyto nedoplatky hradí za klienty ze svých zdrojů, což se však promítá v hospodaření domova pro seniory. V minimálním procentu tento rozdíl úhrad klientů doplácí rodinní příslušníci. Jistým řešením by teoreticky mohlo být to, že žadatelé s nižším příjmem by byli ubytováni (nebo stávající klienti přestěhováni) do levnějších a pro ně dostupnějších pokojů. Prakticky to však situace nedovoluje takto řešit nejen z kapacitních, ale především z etických a morálních důvodů.

Hodnota, která by se však dala porovnat u všech popisovaných objektů je položka „náklad na lůžko“. Tímto ukazatelem se rozumí přepočítaný celkový náklad na jedno lůžko. (tzn.,že celkové náklady se vydělí počtem klientů v domově pro seniory). Tyto náklady se můžou přepočítávat na denní, měsíční nebo případně roční. Já jsem pro svoji práci zvolila měsíční náklady na lůžko.

Souhrnně nám je ukazuje následující tabulka:

Tabulka 16 **Měsíční náklady na lůžko**

	Náklady na lůžko/měsíc		
	2007	2008	2009
Domov pro seniory	17.450,-	18.756,-	20.894,-
DpS HB	23.660,-	23.065,-	23.503,-
CHD Moravec	18.185,-	19.358,-	21.755,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak jsem již dříve uvedla, nejnižší úhrady za ubytování a stravu klientů měl CHD Moravec. Jelikož tržby od klientů jsou jedním z hlavních a nejvyšších zdrojů financování, čekala jsem, že tedy i náklady na lůžko bude mít nejnižší. Ve skutečnosti tomu tak není. Dle mého názoru pokud by CHD Moravec chtěl dosáhnout vyrovnaného rozpočtu a nebýt každoročně ve ztrátě (viz kapitola 6.2.3), navrhovala bych jako možné řešení 2 cesty, jak toho dosáhnout – buď zvýšení vlastních příjmů a nebo snížení výdajů. Jedna z možností,

jak zvýšit vlastní příjmy může být např. navýšení částky za úhradu. Variantou snížení výdajů by mohlo být snížení počtu pracovníků nebo výše mezd. Úskalím tohoto opatření je však v tom, že vždy to může mít za následek pokles kvality péče a to proto, že menší počet pracovníků není schopen provést všechnu práci v plném rozsahu (pokud se ovšem nezvýší efektivita práce zbylých zaměstnanců).

Navíc je zde i prvek psychologický a to, že pracovníci s nižším platem jsou málo motivováni a ochotni dobře a naplno pracovat. Tato opatření by byla nutnější aplikovat v případě, že by se organizace nacházela ve větší ztrátě. CHD Moravec je však ve zcela minimální ztrátě, a proto tato opatření není třeba brát tak důsledně. Dala by se vyřešit např. skladovými položkami. Ostatní dva domovy se nacházejí ve sledovaném období v mírném zisku (viz kap.6.2.1 a 6.2.2), zde bych tedy považovala jejich náklady na lůžko za adekvátní.

7.CELKOVÉ ZHODNOCENÍ FINANCOVÁNÍ ORGANIZACÍ

V závěru diplomové práce jsem se snažila odpovědět na otázku, zda je výhodnější z hlediska financování pro tuto sociální službu příspěvková anebo nezisková organizace. Dle mého názoru je to otázka poněkud diskutabilní. Příspěvková organizace je zřízena buď obcí nebo krajem. Je zřízena na základě rozhodnutí příslušných orgánů obce či kraje, a to podle potřeb daného regionu. Proto na fungování takto zřízené organizace zřizovateli záleží a přispívá na její činnost příspěvkem ze svých zdrojů. Příspěvková organizace pak může ještě sama požádat o dotace z různých resortů státního rozpočtu. Může se také pokoušet získat sponzorské dary. Pokud dotace ze státního rozpočtu je krácena nebo úplně zrušena příspěvkové organizaci, může stále ještě provozovat svoji službu, neboť jí na činnost přispěje zřizovatel, který má zájem na provozu vlastní organizace. V tomto má příspěvková organizace oproti neziskové organizace výhodu.

Na rozdíl od příspěvkové organizace neziskovou organizaci nezastřešuje žádný jiný orgán. Je zcela závislá na prostředcích ze státního rozpočtu (popř. na získaných sponzorských darech).

V naší společnosti žije mnoho lidí, kteří jsou tělesně nebo mentálně postižení nebo starší občané a nemají rodinu, ve které by mohli žít a která by se o ně starala. Příspěvkových organizací však není tolik, aby dokázaly zajistit služby všem těmto spoluobčanům. Proto vznikají neziskové organizace, které svými službami pomáhají. Myslím si, že neziskové organizace by měl podporovat nejen stát, ale i spoluobčané se srdcem, kterým záleží na druhých lidech.

ZÁVĚR

Česká společnost stárne. Znepokojivé prognózy nás neustále informují o tom, že se rychlým tempem zvyšuje počet obyvatel v důchodovém věku. Tyto prognózy předpovídají, že v roce 2050 téměř 2/5 obyvatel ČR budou důchodového věku. Na počátku 21. století jsou Češi nejstarší ve své historii. Struktura seniorů se za posledních několik let příliš nezměnila, stále převládají ve starší populaci ženy.

Oblast péče o seniory prošla v posledních letech relativně výraznými změnami. Jedním ze základních faktorů, který měl vliv na celkové pojetí služeb pro seniory byla změna chápání stáří. Na proces stárnutí se nyní nahlíží jako na jev celospolečenský i individuální, jenž si žádá přijmout ucelený a dlouhodobý program přípravy na stáří a vzbudit zájem společnosti i jednotlivců o tuto problematiku. Stáří je dnes vnímáno spíše jako sociální status, který je zahájen odchodem z pracovního trhu, což zapříčiní omezení sociálních kontaktů, pokles životního standardu v důsledku přechodu ze mzdy na důchod, který je nižší, či snižování určitého postavení ve společnosti.

Stárnutí se nedotýká pouze důchodového systému, ale také trhu práce, když se zde projevuje především úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva a tím tedy i účastníků systému důchodového pojištění.

Myslím si, že systém financování sociálních služeb by si zasloužil větší pozornost, než je tomu nyní. Prostředky pro poskytovatele sociálních služeb jsou obcím, krajům i nestátním neziskovým organizacím poskytovány různými způsoby, což může být příčinou znevýhodňování některých z poskytovatelů sociálních služeb. Z tohoto důvodu by bylo vhodné vytvořit jednotný a ucelený systém poskytování finančních prostředků jednotlivým institucím sociálního zabezpečení.

Cílem mé práce byla sociální a ekonomická analýza prostředí pro život klientů v domovech pro seniory. V úvodu textu jsem vycházela z hypotézy, že toto téma je vysoce aktuální a je nutné ho v nejbližším časovém horizontu řešit, neboť kapacita domovů pro seniory již nyní zdaleka nepokrývá poptávku žadatelů po těchto službách. V důsledku stárnutí populace bude muset společnost vyvinout takové systémy péče, jenž budou schopny uspokojit specifické potřeby seniorů. V ČR žije asi 1,5 miliónu osob starších 60 let, z toho jich přibližně 40 tisíc žije v domovech pro seniory nebo v jiných podobných sociálních zařízeních. Z toho vyplývá, že většina jich má zajištěno vlastní bydlení.

Diakonie ČCE⁴³ za přispění Ministerstva pro místní rozvoj ČR prováděla v roce 2009 průzkum nazvaný „Bydlení seniorů“. Zjišťovala v něm jak senioři starší 65 let žijí v domácím prostředí. Výsledky průzkumu odhalily, že 2/3 bytů nesplňují bezpečné podmínky pro život seniora. Závěry výzkumu jsou zneklidňující. Na to jak a kde budeme ve vyšším věku bydlet bychom měli myslet tehdy, dokud nám to zdravotní stav umožňuje. Předpoklad aktuálnosti tématu se mi v diplomové práci potvrdil.

Současně však je odkryt další problém, kterým je nízký důchod seniorů. Ve své hypotéze jsem dále předpokládala, že nedostatečná výše důchodů je překážkou seniorům, kteří by chtěli být ubytováni v domovech pro seniory. Tuto hypotézu jsem však v diplomové práci vyvrátila, neboť u všech tří sledovaných domovů pro seniory není podmínkou pro přijetí uhradit celou částku za pobyt a stravu (není to tedy zásadní problém, pro který by senioři nemohli být přijati do domovů pro seniory). Jak jsem již v diplomové práci uvedla, musí dle ZSS zůstat klientům minimálně 15% z důchodu na běžnou útratu, zbytek částky jde na úhradu nákladů spojených s ubytováním a stravou. Pokud tedy klient nemá na zaplacení, tento rozdíl je nákladem domova pro seniory. Dle mého názoru je však tato problematika svou hloubkou a podstatou nedořešena. Je třeba se zamyslet nad tím, zda by tento rozdíl neměli domovům pro seniory doplácet příbuzní klientů. Možným řešením by bylo zavedení alimentární povinnosti pro příbuzné, což by tuto situaci výrazně usnadnilo. Toto řešení by ovšem nemělo význam v případě, pokud by již klient neměl žádné příbuzné. S touto situací souvisí i další sporná otázka, a to jsou uložená finanční depozita klientů. Tyto finanční depozita (tj. naspořená částka z důchodů klientů) mnohdy dosahují poměrně vysokých částek a to i u klientů, kteří nemají dostatek finančních prostředků na zaplacení měsíčních úhrad na ubytování a stravu. Domnívám se, že z těchto prostředků klienti dle zákona nemohou rozdíly dorovnávat. Jiná situace však nastává v případě úmrtí těchto klientů, kdy jejich úspory případnou dědicům, popř. státu. Jsem toho názoru, že v takovýchto případech by měl být domov, ve kterém klient žil, automaticky zahrnut do dědického řízení.

V poslední hypotéze jsem se domnívala, že nezisková organizace bude hospodařit s podstatně nižšími finančními prostředky, neboť na rozdíl od příspěvkových organizací nedostávají příspěvky od svého zřizovatele, ale pouze z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Z tohoto důvodu jsem předpokládala, že CHDM bude mít nejvyšší úhrady,

---

⁴³ Diakonie Českobratrské církve evangelické (Diakonie ČCE) je organizace, která poskytuje na území ČR sociální a zdravotní služby seniorům buď přímo v domácím prostředí, nebo v některém ze zařízení Diakonie ČCE s možností denního, týdenního nebo celoročního pobytu.

jakožto hlavního zdroje výnosu. V rámci analýzy hospodaření, kterou jsem provedla v rámci své diplomové práce, mohu konstatovat, že ani v tomto případě se mi vyslovená hypotéza nepotvrdila, neboť částek za úhrady v rámci třech sledovaných domovů pro seniory dosahuje CHDM nejnižších.

Jistou novinkou, která se zdá být perspektivní a žádoucí v dané situaci je postupný vznik soukromých domovů pro seniory, což by mohlo pomoci řešit otázku kapacity stávajících zařízení. Domovů pro seniory registrovaných státem je několik set, soukromých domovů je zatím jen velmi málo. Velkou nevýhodou pro masivní rozvoj soukromých domovů pro seniory je jejich vysoká finanční náročnost pro seniory. Výstavba soukromých domovů pro seniory je velkou výzvou a příležitostí také pro podnikatele. Prozatím však této myšlence brání zákon, který stanovuje maximální částky za ubytování a stravu. Domnívám se, že je to však jen otázka času, než privátní sektor masivně vstoupí do těchto pobytových služeb.

Musíme si uvědomit, že proces stárnutí a kvalita lidského zdraví je u každého jedince individuální. Během našeho života musíme rozhodovat sami o sobě nebo o našich blízkých a budeme nuceni hledat optimální řešení dané sociální situace. Nesmíme být proto k této problematice lhostejní, neboť nikdy dopředu nevíme, zda tuto péči nebudeme sami potřebovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

LITERÁRNÍ ZROJE

[1] ARNOLDOVÁ, Anna. Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení I. část. 2. rozšířené vydání. Praha : Karolinum, 2004. 376 s. ISBN 80-246-0728-X.

[2] BOUKAL, Petr; VÁVROVÁ, Hana . Ekonomika a financování neziskových organizací. Praha: VŠE: Oeconomica, 2007. 110 s. ISBN 978-80-245-1293-8.

[3] DUBEN, Rostislav. Teorie a praxe sociální politiky. 1.vydání. Praha : VŠE , 1999. 203 s. ISBN 80-7079-479-8.

[4] GALVAS, Milan; GREGOROVÁ, Zdeňka. Sociální zabezpečení. 1.vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 240 s. ISBN 80-210-2292-2.

[5] KOTOUS, Jan; MUNKOVÁ, Gabriela; PEŘINA, Pavel. Úvod do sociální politiky. 3.upravené a doplněné vydání. Praha : Univerzita Karlova, 2003. 106 s. ISBN 80-85889-50-1.

[6] KREBS, Vojtěch, et. al. Sociální politika. 4. přepracované a aktualizované. Praha: ASPI, a. s., 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.

[7] MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TĚGL, Petr. Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku od 1.4.2009. 1.vydání. ANAG, 2009. 150 s. ISBN 978-80-7263-546-7.

[8] NAHODIL, František, et al. Veřejné finance v České republice. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.

[9] PEKOVÁ, Jitka ; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

[10] REKTOŘÍK, Jaroslav, et al. Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru. Vyd. I. Praha : Ekopress, s.r.o., 2002. 265 s. ISBN 80-86119-60-2.

[11] RONOVSKÁ, Kateřina. Spolkové a nadační právo. 1.vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 109 s. ISBN 978-80-210-4512-5.

[12] TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Vyd.1. Praha : Portál, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7367-680-3.

ZÁKONY

[13] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

[14] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

[15] Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

[16] Důvodová zpráva k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

[17] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

[18] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

[19] Zákon č. 582/1991 S., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

[20] Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení.

[21] Listina základních práv a svobod

INTERNETOVÉ ZDROJE

[22] *Ddhb.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-07-04]. Domov pro seniory Havlíčkův Brod. Dostupné z WWW: <<http://ddhb.cz/>>.

[23] *Ckch.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Charitní domov Moravec. Dostupné z WWW: <<http://www.ckch.cz/charitni-domov-moravec>>.

[24] *Kr-vysocina* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Kraj Vysočina. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-kraje-vysocina-na-obdobi-2010-2011/ds-301487/p1=29516>>

[25] *Ekonom.ihned.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Nový byznys: domov důchodců. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/novy-byznys-domov-duchodcu-dft-/ekonomika.asp?c=A070904_203145_ekonomika_ost>.

[26] *Czechdesign.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Soukromé domovy pro seniory pohledem architektky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechdesign.cz/index.php?status=c&clanek=2151%E2%8C%A9=1>>.

[27] *Ct24.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-08]. Krajům chybí místa pro seniory. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/regionalni/92416-krajum-chybi-mista-pro-seniory/>>.

[28] *Aktip.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-08]. Senioři nejsou odkázáni na domovy. Dostupné z WWW: <<http://www.aktip.cz/cs/publikace/z-tisku/seniori-nejsou-odkazani-na-domovy.html>>.

[29] *Socialnirevue.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-28]. Senioři nejsou odkázáni na domovy. Dostupné z WWW: <<http://socialnirevue.cz/item/jake-maji-seniori-podminky-ve-svem-domacim-prostredi/category/socialni-politika>>.

[30] *Neziskovky.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-04]. Neziskovky v ČR. Dostupné z WWW: <<http://neziskovky.cz/cz/fakta/neziskovy-sektor-v-cr/typy/>>.

[31] *Naseadresa.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Soukromé domovy pro seniory? Investoři mají zájem, ale zatím na nich nevydělají . Dostupné z WWW: <<http://www.naseadresa.cz/cz/s347/n12088-Soukrome-domovy-pro-seniory-Investori-maji-zajem-ale-zatim>>.

[32] *Iregistr.mpsv.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-05-22]. Registr poskytovatelů sociálních služeb. Dostupné z WWW: <http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1278266213907_1&zak=&zaok=&sd=domovy+pro+seniory>.

[33] *Jihlava.czso.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-25]. Administrativní mapa kraje. Dostupné z WWW: <[http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_kraje_so_orp/\\$File/CZ061.jpg](http://www.jihlava.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_kraje_so_orp/$File/CZ061.jpg)>.

INTERNÍ ZDROJE DOMOVŮ PRO SENIORY

Domov pro seniory

- Ceník za pobyt, stravu a služby (2007, 2008, 2009)
- Organizační struktura, organizační řád
- Výkaz zisků a ztrát (2007, 2008, 2009)
- Přehled zdrojů financování za služby (2007,2008,2009)
- Smlouva o poskytnutí ubytování
- Žádost o ubytování

Domov pro seniory Havlíčkův Brod

- Výroční zpráva Domova pro seniory Havlíčkův Brod 2009
- Vnitřní předpis č.21. včetně příloh – Úhrady za ubytování a stravování V Domově pro seniory Havlíčkův Brod (2007, 2008, 2009)
- Základní prohlášení organizace Domova pro seniory Havlíčkův Brod
- Organizační struktura a organizační řád
- Žádost o poskytování služby v Domově pro seniory Havlíčkův Brod
- Zřizovací listina
- Smlouva o poskytování ubytování

Charitní domov Moravec

- Směrnice o úhradách obyvatel za pobyt v charitních domovech (2007, 2008, 2009)
- Výkaz zisků a ztrát (2007, 2008, 2009)
- Organizační struktura
- Výpis z Rejstříku evidovaných právnických osob

SEZNAM TABULEK , GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

- [1] Tabulka 1 **Přehled domovů pro seniory v kraji Vysočina**

- [2] Tabulka 2 **Počet čekatelů v domovech pro seniory v kraji Vysočina**

- [3] Tabulka 3 **Jak Češi stárnou**

- [4] Tabulka 4 **Vývoj obyvatelstva kraje Vysočina do roku 2020**

- [5] Tabulka 5 **Věková struktura obyvatelstva kraje Vysočina 1991 - 2020**

- [6] Tabulka 6 **Vývoj starobního důchodu v letech 2000-2009**

- [7] Tabulka 7 **Cílová skupina klientů – podrobné vymezení**

- [8] Tabulka 8 **Přehled a kapacita jednotlivých pokojů v CHDM**

- [9] Tabulka 9 **Lůžkové kapacity domovů**

- [10] Tabulka 10 **Analýza nákladů a výnosů DpS**

- [11] Tabulka 11 **Analýza nákladů a výnosů DpS HB**

- [12] Tabulka 12 **Analýza nákladů a výnosů v CHDM**

- [13] Tabulka 13 **Úhrady v DpS**

[14] Tabulka 14 **Úhrady v DpS HB**

[15] Tabulka 15 **Úhrady v CHDM**

[16] Tabulka 16 **Měsíční náklady na lůžko**

Seznam grafů

[1] Graf 1 **Průběžné financování sociálního zabezpečení**

[2] Graf 2 **Kapitálové financování sociálního zabezpečení**

[3] Graf 3 **Schéma sociálního zabezpečení v ČR**

[4] Graf 4 **Vývoj osob starších 60 let v kraji Vysočina**

[5] Graf 5 **Vývoj osob ve věku 0 – 24 let v kraji Vysočina**

[6] Graf 6 **Průměrná výše starobního důchodu v roce 2009**

Seznam obrázků

[1] Obrázek 1 **Administrativní členění kraje**

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DpS – Domov pro seniory

Dps HB – Domov pro seniory

HDP – Hrubý domácí product

CHDM – Charitní domov Moravec

SZ – Sociální zabezpečení

ZSS – Zákon o sociálních službách

SEZNAM PŘÍLOH

[1] **Příloha č.1** Legislativa aplikovaná ve vybraných typech zřizovatelů Domovů pro seniory

[2] **Příloha č.2** Zřizovací listina Domova pro seniory Havlíčkův Brod

[3] **Příloha č.3** Vzor smlouvy o poskytování sociálních služeb Domova pro seniory Havl. Brod

[4] **Příloha č.4** Žádost o umístění do Domova pro seniory Havlíčkův Brod

[5] **Příloha č.5** Přehled základních typů nestátních neziskových organizací

PŘÍLOHY

Příloha č.1

Legislativa aplikovaná ve vybraných typech zřizovatelů Domovů pro seniory

1) Příspěvková organizace zřízená územním samosprávnými celky – obcí, městem a krajem

Účetnictví příspěvkových organizací zřízených územním samosprávným celkem je upraveno následujícími právními předpisy:

- **Zákon č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví v platném znění
- **Vyhláška č. 410/2009 Sb.** Ministerstva financí, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, kterou byly vydány
- Český účetní standard č. 701 – Účty a zásady účtování na účtech
- Český účetní standard č. 702 – Otevírání a uzavírání účetních knih
- Český účetní standard č. 703 – Transfery
- Český účetní standard č. 704 – Fondy účetní jednotky
- **Zákon č. 250/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
- **Zákon č. 128/2000 Sb.**, o obcích, v platném znění
- **Zákon č. 129/2000 Sb.**, o krajích v platném znění

2) Nezisková organizace

Účetnictví neziskových organizací se řídí níže uvedenými předpisy:

- **Zákon č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví v platném znění
- **Vyhláška č. 504/2002 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví
-

Vyhláška č. 504/2002 Sb. se týká účetních jednotek uvedených v § 2 této vyhlášky:

- 1) Politické strany a politická hnutí (zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů)
- 2) Občanská sdružení (zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů)
- 3) Círky a náboženské společnosti (zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, ve znění pozdějších předpisů)
- 4) Obecně prospěšné společnosti (zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů)
- 5) Zájmová sdružení právnických osob (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)
- 6) Organizace s mezinárodním prvkem (zákon č. 116/1985 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- 7) Nadace a nadační fondy (zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů)
- 8) Společenství vlastníků jednotek (zákon č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- 9) Veřejné vysoké školy (zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů)
- 10) Jiné účetní jednotky, které nebyly zřízeny za účelem podnikání (např. notáři, daňoví poradci, auditoři, advokáti, autorizovaní architekti, lékaři)

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů:

- ČÚS č. 401 – Účty a zásady účtování na účtech
- ČÚS č. 402 – Otevírání a uzavírání účetních knih
- ČÚS č. 403 – Inventarizační rozdíly
- ČÚS č. 404 – Kursové rozdíly
- ČÚS č. 405 – Deriváty
- ČÚS č. 406 – Operace s cennými papíry a podíly
- ČÚS č. 407 – Opravné položky k pohledávkám, rezervy a pohledávky po lhůtě splatnosti
- ČÚS č. 408 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
- ČÚS č. 409 – Dlouhodobý majetek

- ČÚS č. 410 – Zásoby
- ČÚS č. 411 – Zúčtovací vztahy
- ČÚS č. 412 – Náklady a výnosy
- ČÚS č. 413 – Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky
- ČÚS č. 414 – Přejechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví

Příloha č.2

ZŘIZOVACÍ LISTINA DOMOVA PRO SENIORY HAVLÍČKŮV BROD

Z ř i z o v a c í l i s t i n a Domova důchodců Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace

vydaná podle § 35 odst. 2 písm. k) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a upravená v souladu s ustanovením § 2 zákona č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

I.

Zřizovatel

Název zřizovatele: **Vysočina,**
Sídlo: **Žižkova 57, Jihlava,**
Zastoupená: **Františkem Dohnalem, hejtmanem kraje**
IČ: **70890749**

(dále jen „zřizovatel“)

II.

Organizace

Název organizace: **Domov důchodců Havlíčkův Brod, příspěvková organizace**
Sídlo organizace: **U Panských 1452, 580 01 Havlíčkův Brod**
Právní forma: **příspěvková organizace**
IČ: **60128071**

(dále jen „organizace“)

III.

Předmět a hlavní účel činnosti

Organizace poskytuje komplexní péči starým občanům, kteří dosáhli věku rozhodného pro přiznání starobního důchodu a kteří ji pro trvalé změny zdravotního stavu potřebují, a dále starým občanům, kteří umístění v domově důchodců nezbytně potřebují z jiných vážných důvodů.

IV. Doplňková činnost

Organizace není oprávněna k provozování doplňkové činnosti.

V. Statutární orgán

1. Statutárním orgánem organizace je ředitel, který je jmenován a odvoláván Radou kraje Vysočina.
2. Ředitel činí jménem organizace právní úkony tím způsobem, že k vytištěnému nebo napsanému jménu organizace připojí svůj vlastnoruční podpis.

VI. Vymezení majetku zřizovatele

Zřizovatel předává organizaci do správy **nemovitý majetek** uvedený v příloze č. 1 této zřizovací listiny a **movitý majetek** uvedený v příloze č. 2 této zřizovací listiny.

VII. Vymezení majetkových práv

Práva a povinnosti k majetku předanému do správy organizace, včetně práv a povinností k majetku získanému vlastní činností organizace, jsou vymezena v Pravidlech Zastupitelstva kraje Vysočina o vymezení majetkových práv a povinností příspěvkových organizací zřizovaných krajem Vysočina.

VIII. Finanční hospodaření

Organizace hospodaří podle finančního plánu schváleného zřizovatelem, který zahrnuje výnosy, náklady, tvorbu hospodářského výsledku a finanční vztah k rozpočtu zřizovatele. Jeho součástí jsou též peněžní fondy a odpisový a investiční plán. Strukturu finančního plánu stanoví zřizovatel.

IX. Závěrečná ustanovení

1. Vnitřní organizaci zřizované organizace upravuje organizační řád, který na návrh ředitele vydává zřizovatel.
2. Organizace se zřizuje na dobu neurčitou.
3. Nedílnou součástí této zřizovací listiny jsou přílohy č. 1 a č. 2.
4. Tato zřizovací listina nabývá platnosti a účinnosti dnem schválení Zastupitelstvem kraje Vysočina s výjimkou článků VI. a VII., které nabývají účinnosti dnem 1. 1. 2003.

5. Tato zřizovací listina byla projednána na jednání Zastupitelstva kraje Vysočina dne 31. 3. 2003 a schválena usnesením č. 074/02/2003/ZK.

V Jihlavě dne 7. dubna 2003

František Doňal

František Doňal
hejtman kraje Vysočina

Dodatek č. 1 Zřizovací listiny

Domova důchodců Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace
(schválené usnesením zastupitelstva č. 074/02/2003/ZK ze dne 31. 3. 2003)

vydaný podle ustanovení § 35 odst. 2 písm. k) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. I.

Zřizovací listina Domova důchodců Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace, se mění takto:

1. Čl. VII. Vymezení majetkových práv zní:

„VII. Vymezení majetkových práv

Práva a povinnosti k majetku předanému do správy organizace, včetně práv a povinností k majetku získanému vlastní činností organizace, jsou vymezena v Zásadách Zastupitelstva kraje Vysočina o vymezení majetkových práv a povinností příspěvkových organizací zřizovaných krajem Vysočina, platných v době realizace těchto majetkových práv a povinností.”

2. V čl. VIII. Finanční hospodaření se dosavadní text za nadpisem označuje jako odstavec 1. a doplňuje se nový odstavec 2., který zní:

„2. Organizace není povinna zřídit útvar interního auditu v rámci svého vnitřního kontrolního systému. Zřizovatel nahrazuje funkci útvaru interního auditu výkonem veřejnosprávní kontroly.“

Čl. II.

Závěrečná ustanovení

- 1) Dodatek č. 1 zřizovací listiny nabývá účinnosti dnem 1. 10. 2005.
- 2) Tento dodatek byl schválen usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 0414/06/2005/ZK dne 20. září 2005.

V Jihlavě dne 20. 9. 2005

Miloslav Vystrčil
RNDr. Miloš Vystrčil
hejtman kraje Vysočina

Dodatek č. 2 Zřizovací listiny

Domova důchodců Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace

(schválené usnesením zastupitelstva č. 074/02/2003/ZK ze dne 31. 3. 2003, ve znění dodatku č. 1 schváleného usnesením zastupitelstva č. 0414/06/2005/ZK ze dne 20. 9. 2005)

vydaný krajem Vysočina podle § 35 odst. 2 písm. j) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ustanovením § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 6 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Čl. I.

Zřizovací listina Domova důchodců Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace, se mění takto:

1. Nadpis zřizovací listiny nově zní „Zřizovací listina Domova pro seniory Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace“.
2. V čl. II. zřizovací listiny se název organizace „Domov důchodců Havlíčkův Brod, příspěvková organizace“ nahrazuje slovy „Domov pro seniory Havlíčkův Brod, příspěvková organizace“.
3. Čl. III. Předmět a hlavní účel činnosti zní:

„Hlavní účel a předmět činnosti

Organizace poskytuje:

- v domově pro seniory podle § 49 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby;
- v domově se zvláštním režimem podle § 50 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v tomto zařízení při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.
- odlehčovací služby podle § 44 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jimiž se rozumí terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek;

Cílovou skupinu služby stanovuje ředitel příspěvkové organizace příkazem ředitele po předchozím souhlasu rady kraje.“

4. Název přílohy č. 1 zní „Příloha č. 1 ke zřizovací listině příspěvkové organizace s názvem „Domov pro seniory Havlíčkův Brod, příspěvková organizace“.

5. Název přílohy č. 2 zní „Příloha č. 2 ke zřizovací listině příspěvkové organizace s názvem „Domov pro seniory Havlíčkův Brod, příspěvková organizace“.

**Čl. II.
Závěrečná ustanovení**

1. Dodatek č. 2 zřizovací listiny nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2007.
2. Tento dodatek byl schválen usnesením Zastupitelstva kraje Vysočina č. 0584/09/2006/ZK dne 12. prosince 2006.

V Jihlavě dne 12. 12. 2006

RNDr. Miloš Vystrčil
hejtman kraje Vysočina

Příloha č.3

VZOR SMLOUVY O POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB DOMOVA PRO SENIORY HAVLÍČKŮV BROD

Domov pro seniory Havlíčkův Brod
U Panských 1452, 580 01 Havlíčkův Brod
e-mail: reditel.ddhb@hbnet.cz, tel. 569 408 700-707, fax 569 408 709,
mobil 728 501 415
IČ: 60128071

Smlouva o poskytování sociálních služeb č. XX/2009

1. Klient: Jméno a příjmení:
naroden/a dne:
rodné číslo:
trvale bytem:
zastoupený:
dále v textu této smlouvy jen „Klient“

a

2. Poskytovatel: Domov pro seniory Havlíčkův Brod, příspěvková organizace
U Panských 1452, Havlíčkův Brod
IČ 60128071
Statutární zástupce: ředitelka Ing. Hana Hlaváčková

dále v textu této smlouvy jen „Poskytovatel“

uzavřeli níže uvedeného dne v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v platném znění (dále jen „zákon o sociálních službách“) tuto

smlouvu o poskytnutí služby sociální péče

- o v domově pro seniory podle § 49 cit. zák.
- o v domově se zvláštním režimem podle § 50 cit. zák.

(v textu této smlouvy dále jen „Smlouva“).

I. Účel smlouvy

Účelem Smlouvy je stanovení podmínek, za kterých bude klientovi poskytována dále popsaná sociální služba.

II. Rozsah poskytování sociální služby

- (1) Poskytovatel se zavazuje poskytovat Klientovi v zařízení tyto služby
- a) ubytování,
  - b) stravování,

- c) úkony péče.
- (2) Klientovi mohou být poskytovány jako fakultativní další činnosti.
- (3) Klientovi je zároveň v případě potřeby poskytována zdravotní péče (v souladu s § 36 zákona o sociálních službách).

III. Ubytování

- (1) Klientovi se poskytuje ubytování v objektu:
  - o U Panských 1452 v pokoji č....
  - o Břevnice 54 na pokoji č. ...

Tento pokoj je .....lůžkový s WC/bez WC.

- (2) Pokoj je vybaven následujícím zařízením: *lůžko, noční stolek, šatní skříň, stůl, dvě židle, světlo stropní. Po dohodě s poskytovatelem si může klient pokoj doplnit také vlastním vybavením (lampičkou, poličkami, obrázky, hodiny, stolek, křeslo apod.). Mimo pokoj může Klient užívat ostatní společné prostory v zařízení určené pro pobyt klientů (jidelny, společenské místnosti, zahradu apod.).*
- (3) Klient souhlasí s tím, že z provozních důvodů (malování, stavební úpravy, údržba objektu apod.) nebo v případě závažnějších neshod či konfliktů mezi klienty, může být přemístěn na jiný pokoj.
- (4) Ubytování zahrnuje také topení, teplou a studenou vodu, elektrický proud, úklid, praní, drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení a žehlení.
- (5) Poskytovatel je povinen udržovat prostory k ubytování a k užívání ve stavu způsobilém pro řádné ubytování a užívání.

IV. Stravování

- (1) Poskytovatel zajistí Klientovi dle jeho přání poskytnutí stravy a to:
  - o celodenní stravování, které zahrnuje snídani, oběd, večeři a dvě vedlejší jídla
  - o pouze oběd
- (2) Stravování probíhá na základě předem zveřejněného jídelního lístku a podle vnitřních pravidel zařízení.
- (3) V případě potřeby Poskytovatel zajistí stravování podle individuálního dietního režimu Klienta.

V. Péče

Poskytovatel se zavazuje a je povinen poskytovat Klientovi, který je příjemcem příspěvku na péči, tyto základní činnosti podle rozsahu uvedeného v § 15 nebo § 16 vyhlášky č. 505/2006

Sb. v platném znění, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, pokud je Klient potřebuje:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- d) sociálně terapeutické činnosti,
- e) aktivizační činnosti,
- f) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

VI. Zdravotní péče

Klient **souhlasí - nesouhlasí**, aby jeho ošetřujícím lékařem byl smluvní lékař zařízení.

Klient bude mít jiného ošetřujícího lékaře než je smluvní lékař zařízení, a to (jméno, adresa, telefon):

.....
.....

VII. Fakultativní činnosti

Poskytovatel se zavazuje a je povinen poskytnout Klientovi následující fakultativní činnosti nad rámec základních činností uvedených v čl. III, IV a V:

1. Klient bude – nebude mít na pokoji:
Ledničku s mrazničkou za měsíční poplatek 100 Kč
2. Doprava klienta nebo věcí ze zařízení do místa, které označí, a zpět v ceně 50 Kč/hod. a 4 Kč/km (Ize sjednat kdykoliv v průběhu poskytování služby).
3. Poskytnutí těchto úkonů péče klientovi, který není příjemcem příspěvku na péči:
  - a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu:
    1. pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
    2. pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík,
    3. pomoc při vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh,
    4. pomoc při podávání jídla a pití,
    5. pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
  - b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu:
    1. pomoc při úkonech osobní hygieny,
    2. pomoc při základní péči o vlasy a nehty,
    3. pomoc při použití WC,
  - c) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:
    1. podpora a pomoc při využívání běžně dostupných služeb a informačních zdrojů,
    2. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob,
  - d) sociálně terapeutické činnosti:
socioterapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob,
  - e) aktivizační činnosti:

1. volnočasové a zájmové aktivity,
  2. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s přirozeným sociálním prostředím,
  3. nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
- f) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:
pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů.

Úhrada za výše uvedené vybrané úkony činí podle vnitřního předpisu organizace měsíčně celkem: .....

Tuto smlouvenou úhradu za úkony péče bude hradit Klient po dobu, pokud nebude příjemcem příspěvku na péči. Pokud bude v budoucnu Klientovi přiznán příspěvek na péči, bude tato smlouvená částka za úkony péče automaticky prominuta, a to ke dni přiznání příspěvku na péči. Přepлаты za úkony péče budou Klientovi vráceny.

VIII.

Místo a čas poskytování sociální služby

- (1) Služba sjednaná v čl. II. Smlouvy se poskytuje v Domově pro seniory Havlíčkův Brod provozovaném Poskytovatelem v objektu
  - o U Panských 1452 Havlíčkův Brod
  - o Břevnice 54
- (2) Služba sjednaná v čl. II. Smlouvy se poskytuje 24 hodin denně, a to každý den po dobu platnosti Smlouvy.

IX.

Výše úhrady a způsob jejího placení

- (1) **Úhradu za ubytování** na pokoji Klienta činí dle vnitřních předpisů zařízení částku ..... ,- Kč měsíčně a **úhrada za stravu** činí částku ..... ,- Kč měsíčně, za jeden kalendářní den se počítá 1/30,41 měsíční úhrady. Částky úhrad se vždy zaokrouhlují na celé koruny dolů.
- (2) Pokud by Klientovi po zaplacení úhrady za ubytování a stravu podle odst. 1 tohoto článku za kalendářní měsíc nezůstala částka ve výši alespoň 15 % jeho měsíčního příjmu, částky této úhrady se sníží tak, aby mu 15% z měsíčního příjmu zůstalo.
- (3) Klient bude s ohledem na svůj aktuální měsíční příjem hradit úhradu za ubytování a stravu ve výši .....Kč měsíčně. **Zůstatek důchodu (příjmu) bude činit ..... Kč měsíčně.** Za jeden kalendářní den se počítá 1/30,41 této měsíční úhrady. Za fakultativní činnosti bude Klient platit měsíčně dle rozsahu sjednaného v čl. VI. .... Celková částka platby činí .....**Kč měsíčně.**
- (3) Klient je povinen zaplatit **za poskytování péče** za kalendářní měsíc částku **v aktuální výši** přiznaného **příspěvku na péči** podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Klient souhlasí s tím, že jeho příspěvek na péči bude zasílán bezhotovostním převodem na účet zařízení vedený u Komerční banky Havlíčkův Brod, č. účtu: 2765710257/0100 s var. symbolem .....Příspěvek na péči náleží Poskytovateli ode dne zahájení poskytování služby a to i zpětně, pokud bude příspěvek na péči přiznán dodatečně. V případě, že dojde ke změně výše přiznaného příspěvku na péči, je klient povinen platit za poskytování péče v aktuální výši ode dne změny výše příspěvku.

- (4) Činnosti sjednané v čl. VII. jako fakultativní se poskytují za úhradu nákladů těchto činností podle vnitřních pravidel zařízení.
- (5) Klient se zavazuje a je povinen platit úhrady za veškeré služby v daném kalendářním měsíci, a to nejpozději do konce tohoto kalendářního měsíce, za který má být úhrada zaplacená.
- (6) Klient se zavazuje a je povinen platit úhradu za ubytování a stravování a za smluvené fakultativní činnosti tímto způsobem:
1. Var.
- o důchod bude zasílán z ČSSZ tzv. **hromadným seznamem** na účet organizace, organizace si z důchodu strhne částku úhrady stanovené podle této smlouvy
  - o se zůstatkem z důchodu bude naloženo podle přání Klienta takto:
    - zůstatek bude vyplácen přímo do rukou Klienta /osobní převzetí/
    - zůstatek bude ukládán na osobní konto Klienta, ze kterého může Klient provádět osobní výběry dle potřeby
    - zůstatek bude ukládán na vkladní knížku nebo na účet určeného peněžního ústavu

V případě výplaty důchodu hromadným seznamem je výplatním termínem 15. den v měsíci.

V případě hospitalizace či jiné nepřítomnosti Klienta v zařízení proběhne výplata zůstatku důchodu tak, že bude tento zůstatek uložen na osobní konto Klienta u pověřeného pracovníka v zařízení a Klient si jej vyzvedne po svém návratu do zařízení.

Klient souhlasí s výplatou důchodu a způsobem platby úhrady výše uvedeným způsobem - hromadným seznamem včetně poskytování informací nutných k této výplatě oprávněným zaměstnancům zařízení.

Po dobu, než bude zajištěna výplata důchodu Klienta hromadným výplatním seznamem, bude úhrada hrazena v hotovosti do pokladny zařízení nebo bezhotovostním převodem z účtu ..... s var. symbolem .....na účet zařízení vedený u Komerční banky Havlíčkův Brod, č. účtu: 2765710257/0100.

2. Var.

- o Úhrada bude hrazena bezhotovostním převodem z účtu Klienta .....s var. symbolem .....na účet zařízení vedený u Komerční banky Havlíčkův Brod, č. účtu: 2765710257/0100.

3. Var.

- o Úhrada bude hrazena bezhotovostní inkasní platbou z účtu Klienta .....s var. symbolem .....na účet zařízení vedený u Komerční banky Havlíčkův Brod, č. účtu: 2765710257/0100.

Případné další ujednání: .....

.....

Organizace doporučuje Klientovi mít na depozitním účtu v zařízení, případně u sebe, k dispozici každý měsíc částku min. **1000,- Kč** (v případě nižšího zůstatku důchodu částku alespoň ve výši tohoto zůstatku) pro zaplacení nezbytných osobních nákladů spojených s pobytem v zařízení, jež nejsou hrazeny z úhrady. Jedná se zejména o:

- doplatky léků a zdravotních pomůcek a potřeb
  - platby za vlastní tiskoviny
  - platby externích služeb (pedikérka, holič, kadeřnice apod.)
  - vlastní hygienické potřeby (toaletní papír, šampón, holicí potřeby, kosmetika apod.)
  - inkontinentní pomůcky (pleny, podložky, atd.) nad limit hrazený zdravotní pojišťovnou
- (7) Klient je povinen doložit Poskytovateli výši svého příjmu ve smyslu § 7 zákona č. 110/2006 Sb., o životním minimu. Výši příjmu je Klient povinen doložit při přijetí do zařízení a dále při každé změně příjmu. Oznámení o změně ve výši příjmu musí poskytovatel obdržet nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne, kdy skutečnost nastala.
- (8) Případné přeplatky nebo nedoplatky na úhradách za služby poskytované Poskytovatelem podle této Smlouvy je Poskytovatel povinen vyúčtovat Klientovi nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, za nějž přeplatek nebo nedoplatek vznikl. Poskytovatel je povinen přeplatek vyplatit Klientovi v hotovosti nejpozději ve lhůtě, v jaké je povinen vyúčtovat tento přeplatek nebo nedoplatek.
- (9) Vratné při pobytu Klienta mimo zařízení se řídí Vnitřním předpisem č. 21.
- (10) Klient se zavazuje uzavřít Dodatek této smlouvy s Poskytovatelem v případě, že nastanou změny rozhodné pro výpočet úhrad (změna vnitřního předpisu o úhradách, změna příjmu Klienta, změna typu pokoje Klienta, změna využívání fakultativních služeb, apod.) a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy změna nastala, a s účinností stanovené v Dodatku.
- (11) Zamlčel-li Klient, případně opomněl doložit, skutečnou výši svého příjmu při jeho doložení podle odst. 7 tohoto článku, je povinen doplatit zpětně úhradu do částky stanovené podle skutečné výše jeho příjmu.

X. Další ujednání

(1) Osobní přání klienta

Klient vzhledem ke svému zdravotnímu stavu potřebuje pomoc dalších osob ve všech úkonech v běžném životě, proto si přeje využívat sociální služby v domově pro seniory, kde bude mít zajištěnou pomoc 24 hodin denně.

(2) Individuální plán klienta

Klient po adaptaci na pobyt v zařízení ve spolupráci se svým klíčovým pracovníkem připravuje svůj osobní a individuální plán poskytování sociální služby a to s ohledem na svá přání, možnosti, zdravotní stav a zájmy.

(3) Ochrana osobních údajů

Klient souhlasí s tím, aby Poskytovatel shromažďoval a zpracovával jeho osobní údaje (včetně citlivých údajů) obsažené v žádosti, v lékařské zprávě a jiných dokumentech a to v rozsahu nezbytně nutném pro řádné poskytování služby. Tyto údaje mohou být dále poskytnuty jiným oprávněným subjektům (soud, městský úřad, poskytovatelé sociálních dávek a důchodu, zdravotnická zařízení, apod.) jen v rozsahu nezbytně nutném a při respektování ochrany soukromí Klienta.

Poskytovatel se zavazuje v souladu s § 11 zákona č. 101/2000 Sb., že všechny osobní údaje Klienta budou shromažďovány a zpracovávány pouze pro potřeby spojené se

zajištěním služeb v zařízení. Tyto údaje nebudou zpřístupněny či sdělovány nepovolaným právníckým a fyzickým osobám a nebudou použity k jinému než výše uvedenému účelu. Klient má oprávnění nahlížet do osobní dokumentace, kterou o něm vede Poskytovatel.

(4) Podávání informací

- a) Klient tímto uděluje souhlas, aby o jeho zdravotním stavu a sociální situaci byli informováni a s jeho osobní dokumentací vedené v zařízení průběžně seznamováni zdravotničtí pracovníci, pracovníci sociálního úseku a ředitel zařízení, které mu zajišťuje poskytování služby.
- b) Klient dává souhlas, aby o jeho zdravotním stavu a dalších podstatných skutečnostech byli informováni tito níže uvedení rodinní příslušníci, event. další osoby:

.....

.....

(5) Adresa trvalého pobytu

Klient byl seznámen s tím, že má možnost přihlásit se k trvalému pobytu na adrese zařízení a to kdykoliv v průběhu poskytování služby.

XI.

Ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených Poskytovatelem pro poskytování sociálních služeb

Klient prohlašuje, že byl seznámen s vnitřními pravidly domova pro seniory HB – zejména s Domácím řádem, s Vnitřním přepisem č. 21 o úhradách, způsobech platby a vratném, s pravidly pro podávání stížností, s postupem při nouzových a havarijních situacích a s metodikami a způsoby poskytování služby v zařízení (přidělení klíčového pracovníka a individuální plánování poskytování služby). Klient prohlašuje, že Domácí řád obdržel v písemné podobě. Klient se zavazuje a je povinen tato pravidla dodržovat.

Jestliže Klient nebude dodržovat výše uvedená vnitřní pravidla organizace, bude postupováno následujícím způsobem:

- sociální pracovnice nebo vrchní sestra projedná situaci s Klientem
- projednání situace s ředitelem s poučením o možných níže uvedených následcích jeho chování
- případné přestěhování na jiný pokoj
- písemné napomenutí s navrženým přiměřeným termínem k nápravě (min. 10 dní); klient bude zároveň informován, že pokud k nápravě nedojde, bude jednáno o výpovědi této smlouvy
- poskytovatel vypoví tuto smlouvu v souladu s bodem XII.; v tomto případě je Klient zároveň informován o dostupných náhradních službách, které jsou v zařízení známy

XII.

Výpovědní důvody a výpovědní lhůty

- (1) Klient může Smlouvu vypovědět bez udání důvodu. Výpovědní lhůta pro výpověď Klientem činí min. 30 kalendářních dní ode dne podání výpovědi.

(2) Poskytovatel může Smlouvu vypovědět pouze z těchto důvodů:

- a) jestliže Klient hrubě porušuje své povinnosti vyplývající ze Smlouvy. Za hrubé porušení Smlouvy se považuje zejména:
    - nezaplacení úhrady nebo dalších plateb podle čl. IX. Smlouvy a to nejpozději do 30 dnů ode dne splatnosti těchto plateb
    - hrubé porušování vnitřních pravidel organizace zejména Domácího řádu
  - b) Klient přestal splňovat podmínky cílové skupiny klientů zařízení a nemůže čerpat sociální službu v zařízení, např. je s ohledem na svůj zdravotní stav trvale umístěn ve zdravotnickém zařízení. Tento stav je doložen vyjádřením obvodního, příp. ošetřujícího lékaře.
  - c) Klient spáchal trestný čin a byl za něj odsouzen nepodmíněným trestem odnětí svobody.
- (3) Výpovědní lhůta pro výpověď danou Poskytovatelem z důvodů uvedených v odst. 2 tohoto článku činí 30 dní a počíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byla tato výpověď Klientovi doručena.

XIII.

Doba platnosti smlouvy

- (1) Doba platnosti a účinnosti smlouvy je sjednána ode dne jejího podpisu oběma smluvními stranami na dobu neurčitou. Klient nemůže práva z této Smlouvy postoupit na jiného.

XIV.

- (1) Smlouva je vyhotovena ve dvou exemplářích s platností originálu. Každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení.
- (2) Smlouva může být měněna nebo zrušena pouze písemně. Písemné dodatky ke Smlouvě jsou datovány a číslovány.
- (3) Smluvní strany prohlašují, že Smlouva vyjadřuje jejich pravou a svobodnou vůli a že Smlouvu neuzavřely v tísní za nápadně nevýhodných podmínek.
- (4) Smluvní strany prohlašují, že smlouvu přečetly, jejímu obsahu rozumí a s jejím obsahem úplně a bezvýhradně souhlasí, což stvrzují svými vlastnoručními podpisy.

V ..... dne.....

.....
(podpis Klienta)

.....
(podpis Poskytovatele)

Přílohy:

Domácí řád

Příloha č. 1 Vnitřního předpisu o úhradách

10. Čím žadatel odůvodňuje **potřebnost poskytování služby** (jak má nyní zajištěnu péči o domácnost, příp. o vlastní osobu)?

.....

.....

.....

11. **Osoby žijící se žadatelem ve společné domácnosti:** manžel(ka), rodiče, děti, vnuci, zeť, snacha:

Jméno a příjmení	Příbuzenský vztah k žadateli	Datum narození	Zaměstnání	Počet nezaopatř. dětí	Telefon (i mobilní)

12. Manžel(ka), rodiče, děti, vnuci, zeťové a snachy, bydlící **mimo společnou domácnost:**

Jméno a příjmení	Příbuzenský poměr k žadateli	Přesná adresa	Telefon (i mobilní)

13. Jméno a adresa **zákonného zástupce**, je-li žadatel zbaven způsobilosti k právním úkonům:

.....

.....

rozhodnutí soudu v ..... ze dne .....

č.j. ....

14. **Zdravotní pojišťovna:** .....

Ošetřující **praktický lékař** (jméno, adresa, telefon): .....

.....

15. **Kontaktní osoba** pro jednání ve věci vyřízení žádosti a případného přijetí žadatele do zařízení:

Jméno a přesná adresa:

.....

.....

Pošta: ..... telefon (i mobilní):.....

16. Je žadatel klientem jiného pobytového zařízení sociálních služeb? ANO – NE *

Kterého? ..... od ..... do .....

17. **Žadatel má zájem o pobytové služby v objektu:**

- U Panských, Havlíčkův Brod
- Břevnice – specializované oddělení pro osoby s Alzheimerovou chorobou a jinými typy demencí

- nehodící se škrtněte

Informace o dalším postupu

Po doručení Vaší žádosti do Domova pro seniory HB pracovníci pověřeni vyřizováním žádostí shromáždí kompletní podklady a posoudí, zda spadáte do cílové skupiny uživatelů a zda je Vaše přijetí do zařízení možné. Posouzení proběhne zpravidla v termínu do 30 dnů ode dne podání žádosti se všemi přílohami. V případě kladného výsledku rozhodne organizace o schválení Vaší žádosti. O této skutečnosti budete písemně vyrozuměn. V případě, že kapacita zařízení nebude aktuálně naplněna, bude Vám navržen termín zahájení poskytování služby a bude s Vámi uzavřena Smlouva o poskytování služby. Pokud bude kapacita zařízení naplněna, budete zařazení do seznamu žadatelů. Poté, co se kapacita uvolní, bude Vám navržen termín zahájení poskytování služby a uzavřena Smlouva o poskytování služby

V případě, že bude Vaše žádost zamítnuta, budete o této skutečnosti včetně podrobného zdůvodnění písemně vyrozuměn. Organizace Vám v tomto případě poskytne informace o dalších možnostech řešení Vaší situace.

18. Prohlášení žadatele (zákonného zástupce)

Prohlašuji, že jsem veškeré údaje v této žádosti a přílohách uvedl pravdivě.

V souladu s ustanovením zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, **svým podpisem uděluji souhlas** ke zjišťování, shromažďování a uchovávání mých osobních údajů pro posouzení mé žádosti, a to až do doby jejich archivace a skartace. Zároveň souhlasím s tím, aby se pracovníci pověřeni vyřizováním žádosti (komise v zařízení) seznámili se všemi údaji uvedenými v této žádosti a jejích přílohách.

.....
čitelný vlastnoruční podpis žadatele nebo jeho zákonného zástupce (u zákonného zástupce uveďte jeho adresu)

Dne ..... V .....telefon .....

Vyjádření lékaře

o zdravotním stavu žadatele k žádosti do Domova pro seniory Havlíčkův Brod,
U Panských a Břevnice

1. Žadatel			
..... příjmení (u žen též rodné příjmení)		..... jméno	
narozen	R.Č.	..... místo	
den, měsíc, rok			
bydliště:			
ulice	číslo	místo	PSČ, pošta
2. Anamnéza (rodinná, osobní):			
3. Aktuální zdravotní stav (motorické schopnosti, mobilita, příp. délka současně hospitalizace, pokud je žadatel ve zdrav. zařízení, schopnost sebeobsluhy, atd.):			
4. Duševní stav (orientovanost žadatele, popř. projevy narušující kolektivní soužití a další důležité údaje):			
5. Trpí žadatel demencí?		ANO	
		Typ demence:	Stupeň:
		NE	
6. Trpí žadatel, případně trpěl závislostí (na omamných, psychotropních příp. jiných látkách)?			
		ANO	Jaké
		NE	
7. Diagnóza (česky):			
a)	hlavní		
b)	ostatní choroby nebo chorobné stavy		

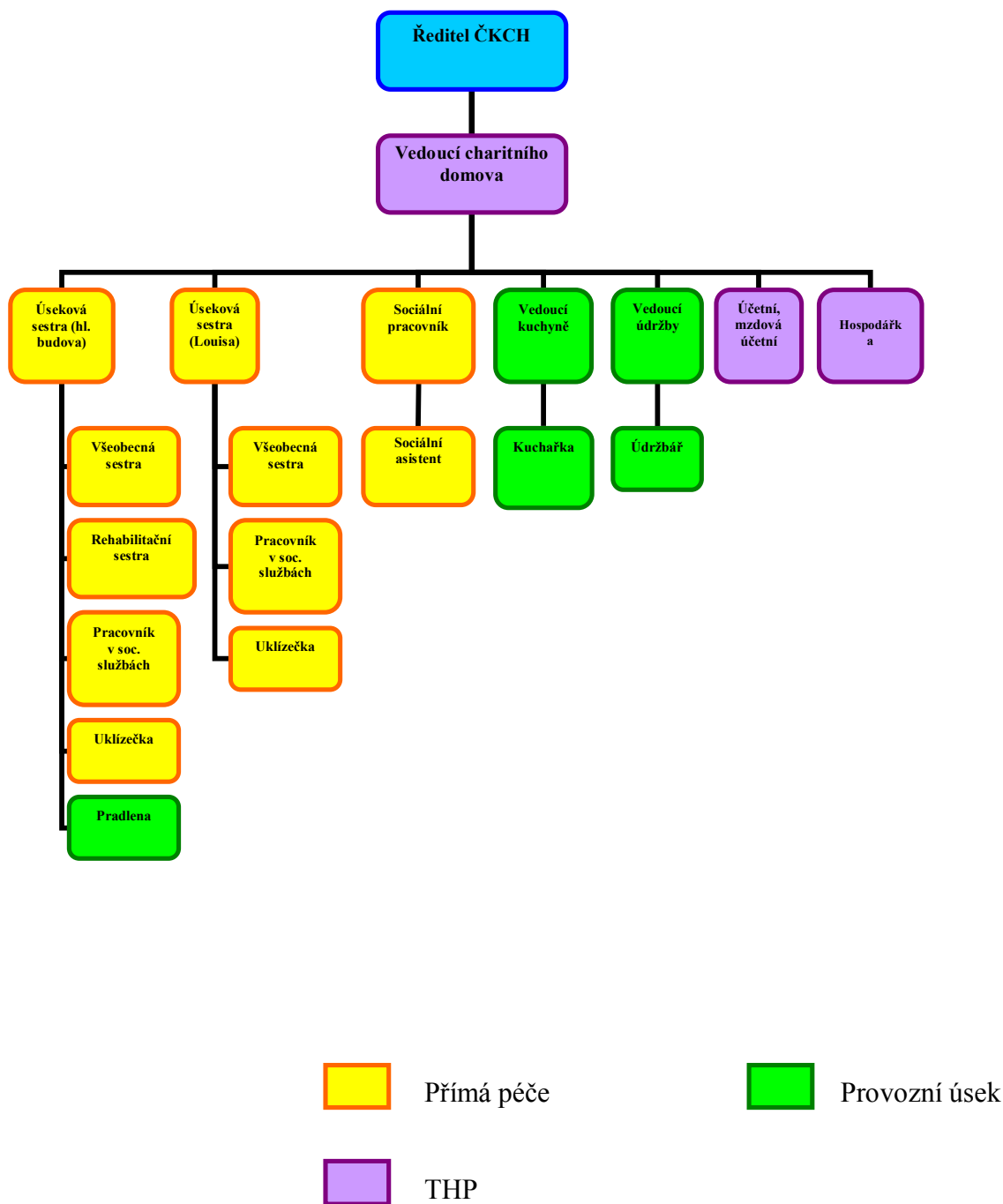

K řádně vyplněné a podepsané žádosti do Domova pro seniory Havlíčkův Brod, U Panských a Břevnice je třeba doložit:

- **Aktuální vyjádření obvodního lékaře** (pouze na formulář zařízení, který je doložen k žádosti, rentgen plic ne starší jak 6 měsíců). Pokud je žadatel hospitalizován, je možné nahradit je vyjádřením ošetřujícího lékaře ve zdravotnickém zařízení a vyjádření obvodního lékaře dodat až před podpisem Smlouvy o poskytování služby. Vyjádření lékaře má platnost nejdéle 12 měsíců ode dne vyplnění, v případě překročení této doby je při přijetí do zařízení nutno vyjádření obvodního lékaře aktualizovat.
- V případě, že žadatel je uživatelem pečovatelské nebo jiné sociální služby, je potřeba doložit **potvrzení o využívání této služby** (potvrzení vydá konkrétní zařízení sociálních služeb)
- **Kopii platného občanského průkazu** a v něm potvrzení o státním občanství a současném trvalém bydlišti
- **Kopii nejnovějšího rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení**, kterým byla přiznána výše důchodu
- **Kopii dokladu o přiznání příspěvku na péči**, případně o podání žádosti o tento příspěvek
- **Kopie dokladů v případě, že žadatel je zbaven nebo omezen ve způsobilosti k právním úkonům** (rozhodnutí soudu, usnesení o ustanovení opatrovníka)
- **Sociální šetření nebo krátká zpráva o sociální situaci žadatele** – zajistí po dohodě sociální pracovnice zařízení nebo sociální pracovnice v místě aktuálního pobytu, pokud je žadatel hospitalizován ve zdravotnickém zařízení nebo je příjemcem jiné pobytové služby, případně pracovníci obecního úřadu v místě bydliště

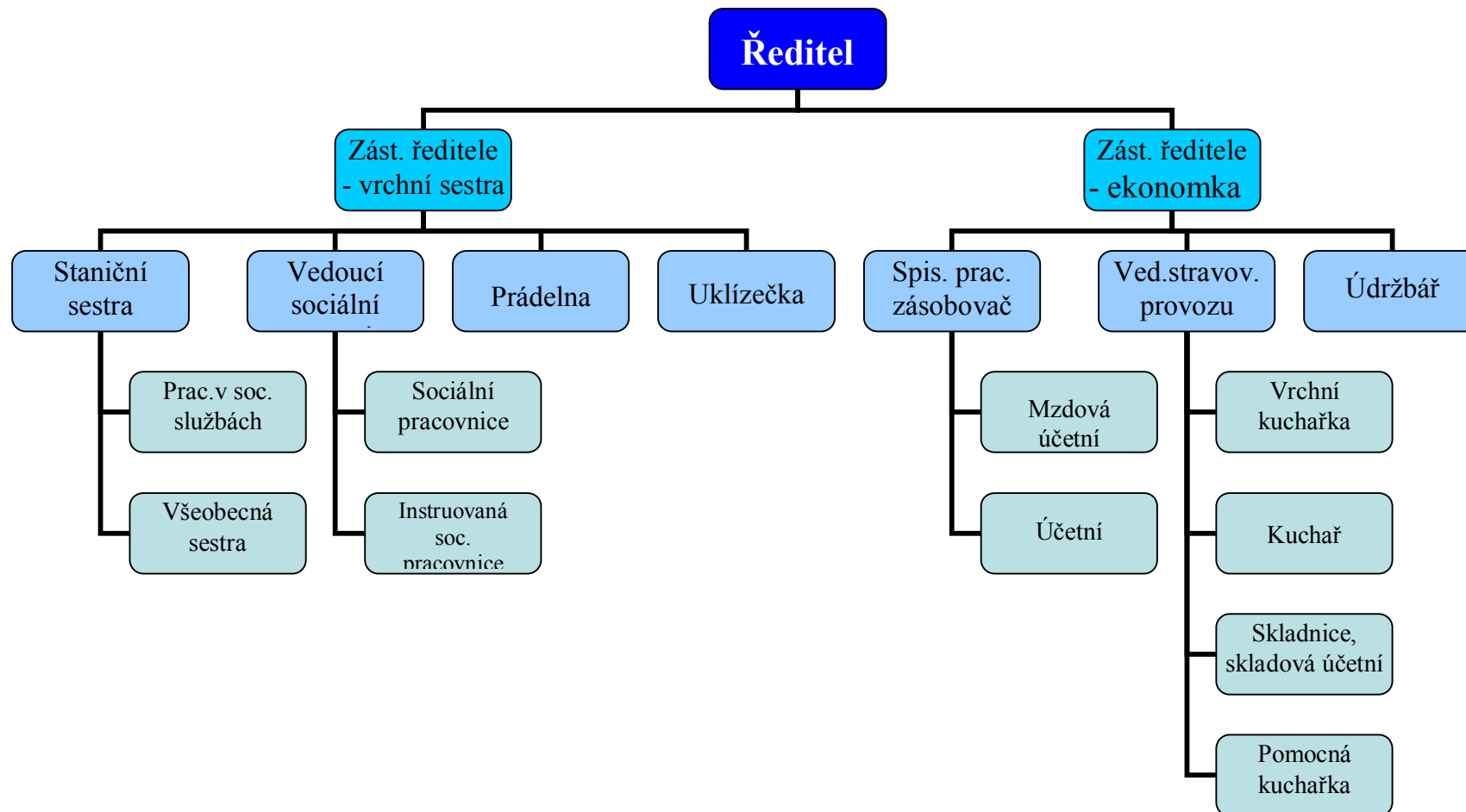
Kopie dokladů a dokumentů **není** třeba ověřovat.

Příloha č.5
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA CHDM k 1.1.2010

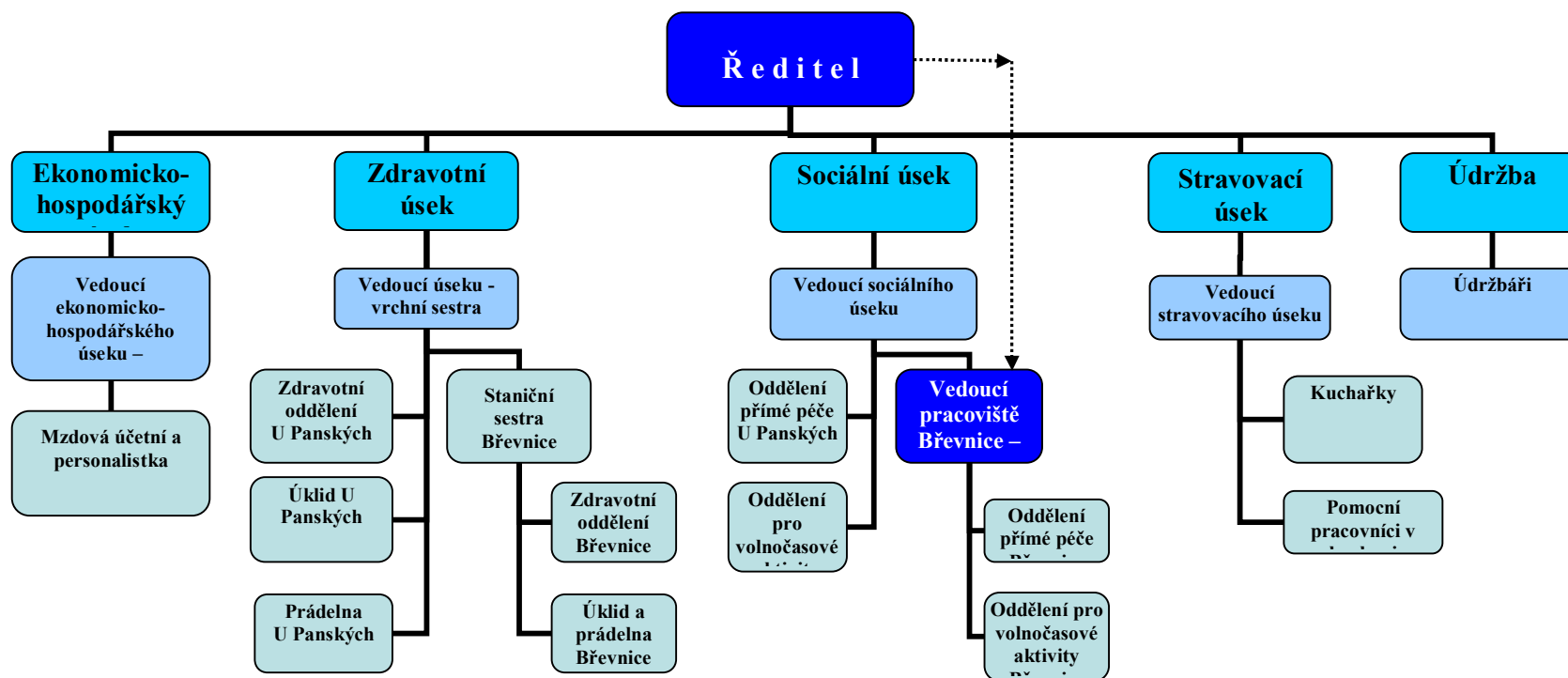
Zdroj: Interní materiály CHDM

Příloha č.6 Organizační struktura Domova pro seniory k 1. 9. 2009

Zdroj: Interní materiály domova

Příloha č. 7 Organizační struktura Domova pro seniory Havlíčkův Brod

Zdroj: Interní materiály domova

Příloha č. 8 Přehled základních typů nestátních neziskových organizací

PŘEHLED ZÁKLADNÍCH TYPŮ NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČR

Připravily: NEZISKOVKY.CZ, o.p.s., březen 2010

	Občanské sdružení	Obecně prospěšná společnost	Nadace	Nadační fond
Definice	Sdružení fyzických a právnických osob, které vzniká za účelem realizace společného zájmu. Typickým znakem je členská základna.	Subjekt poskytující obecně prospěšné služby všem za stejných podmínek. Zisk nesmí být rozdělován mezi zakladatele nebo zaměstnance, používá se na financování dalších aktivit společnosti.	Účelové sdružení majetku zřízené za účelem dosahování obecně prospěšného cíle, kterým se rozumí zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační příspěvky se poskytují z výnosů nadačního jmění a z ostatního majetku nadace.	Účelové sdružení majetku zřízené za účelem dosahování obecně prospěšného cíle, kterým se rozumí zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační fond nezřizuje nadační jmění a pro dosažení účelu smí použít veškerý svůj majetek.
Registrace	Ministerstvo vnitra ČR na základě předložení dvou stejnopisů stanov a návrhu na registraci, podepsaného nejméně třemi členy tzv. „přípravného výboru (fyzické osoby).	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla společnosti v rejstříku obecně prospěšných společností po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *zakládací smlouva/listina, *čestná prohlášení členů správní rady, dozorčí rady, *výpisy z trestního rejstříku členů správní rady, dozorčí rady, *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem společnosti, *doklad o splnění podmínek pro výkon činnosti, *doklad o oprávnění k umístění sídla, * prohlášení správce vkladu zakladatelů, je-li vklad vkládán, posudek k ocenění nepeněžitých vkladů, jsou-li vkládány.	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla nadace v rejstříku nadací a nadačních fondů po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závět), *doklad o složení vkladu zřizovatelů do nadačního jmění, *čestná prohlášení členů správní rady, dozorčí rady nebo revizora, *výpis z rejstříku trestů členů správní a dozorčí rady (popř. revizora), *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem nadace, *doklad o oprávnění k umístění sídla.	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla nadačního fondu v rejstříku nadací a nadačních fondů po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závět) *čestná prohlášení členů správní rady, dozorčí rady nebo revizora, *výpis z rejstříku trestů členů správní a dozorčí rady (popř. revizora), *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem nadačního fondu, *doklad o oprávnění k umístění sídla, *prohlášení správce vkladu o složení vkladů zřizovatelů.
Zakládací dokument	Stanovy musí obsahovat mj. tyto údaje: *název sdružení, *sídlo, *cíl činnosti, *orgány sdružení, jejich volba a fungování, *podmínky vzniku členství, *práva a povinnosti členů, *zásady hospodaření, a další.	Zakládací smlouva/listina musí uvádět tyto údaje: *zakladatele, *název a sídlo společnosti, *druh poskytovaných služeb, *podmínky poskytování služeb, *doba, na kterou se společnost zakládá (pokud se nezakládá na dobu neurčitou), *identifikace členů první správní a dozorčí rady, *způsob jednání správní rady, *majetkový vklad zakladatelů (je-li vkládán), *způsob zveřejnění výroční zprávy.	Nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závět) musí obsahovat tyto údaje: *název a sídlo nadace, *identifikaci zřizovatelů, *vymezení účelu, *nadační jmění, *identifikace členů první správní rady, *identifikace členů první dozorčí rady nebo revizora, *určení správce majetku do vzniku nadace, pokud se neupraví až statutem nadace pak * pravidlo omezení nákladů na správu nadace a *podmínky poskytování nadačních příspěvků.	Nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závět) musí obsahovat tyto údaje: *název a sídlo nadačního fondu, *identifikaci zřizovatelů, *vymezení účelu, *majetkový vklad, *identifikace členů první správní rady, *identifikace členů první dozorčí rady nebo revizora, *pravidlo omezení režijních nákladů, *určení správce majetku do vzniku nadace, *podmínky poskytování nadačních příspěvků.
Organizační dokument	Stanovy	Statut	Statut	Statut
Orgány	Zcela dle stanov (zákon orgány nijak neupravuje). Nejvyšším orgánem je obvykle valná hromada (členská schůze), mezi jeho zasedáními řídí chod organizace výbor (rada, předsednictvo apod.) obvykle v čele s předsedou.	Správní rada (statutární orgán), dozorčí rada a ředitel.	Správní rada (statutární orgán), dozorčí rada nebo revizor, případně ředitel (funkce neupravená zákonem-pouze fakultativně).	Správní rada (statutární orgán), dozorčí rada nebo revizor, případně ředitel (funkce neupravená zákonem (pouze fakultativně).

Zánik	*dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením *pravomocným rozhodnutím MV ČR o rozpuštění	*uplynutím doby, na kterou byla založena, *dosažením účelu, pro který byla založena, *rozhodnutím správní rady o zrušení, *sloučením, splynutím nebo rozdělením, *rozhodnutím soudu o zrušení, *prohlášením konkurzu	*dosažením účelu, pro který byla založena, *rozhodnutím správní rady o sloučení, *rozhodnutím soudu o zrušení, *rozhodnutím o úpadku, nebo zamítnutím insolvenčního návrhu proto, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení	*dosažením účelu, pro který byl založen, *rozhodnutím správní rady o sloučení, *rozhodnutím soudu o zrušení, *rozhodnutím o úpadku, nebo zamítnutím insolvenčního návrhu proto, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení
Minimální vklad	Není povinnost vkladu.	Není povinnost vkladu.	Minimální výše nadačního jmění je 500 000 Kč.	Minimální výše není stanovena, ale vklad musí být složen.
Podnikatelské aktivity	Účelem sdružení nesmí být sdružování k výkonu výdělečné činnosti. Existují různé pohledy na problematiku – podnikání však nesmí být hlavní činností sdružení, nejvýše činností doplňkovou. Pokud aktivita naplňuje podmínky živnostenského zákona, je nutné získat živnostenské oprávnění (ale některé živnostenské úřady je odmítají sdružením vydávat).	Může být realizována doplňková (rozuměj podnikatelská) činnost, kterou je dosaženo účinnějšího využití majetku a není přitom ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb. I hlavní činnost však může být vykonávána se ziskem, je-li obecně prospěšná. Společnost se nesmí podílet na podnikání jiných osob (např. nabývat podíly v obchodních společnostech).	Vyloučeny kromě specifických případů: *pronájem nemovitosti, pořádání loterií, tombol a veřejných sbírek, *pořádání kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí, *podíl na podnikání akciových společností v zákonem omezeném rozsahu.	Vyloučeny kromě specifických případů: *pronájem nemovitosti, pořádání loterií, tombol a veřejných sbírek, *pořádání kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí.
Účetnictví	(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.	(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.	(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.	(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.
Jiné povinnosti		Audit musí být proveden, pokud: *nebyla zřízena dozorčí rada nebo *výše čistého obrátu přesáhla 10 mil. Kč nebo *příspěvky z veřejných rozpočtů dosáhly výše nejméně 1 mil. Kč. Poznámka: dozorčí rada je zřizována vždy (chyba v zákoně). Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.	Audit je povinný. Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.	Audit musí být proveden, pokud majetek nebo úhm celkových nákladů nebo výnosů převyšují 3 mil. Kč, nebo pokud majetek je vyšší než 3 mil. Kč. Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.
Právní úprava	Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů	Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech	Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech	Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech

Použité zdroje informací:

- Hloušek, J.: *Právní minimum pro pracovníky neziskových organizací (a nejen pro ně)*. Hradec Králové, Občanské poradenské středisko, o.p.s., 2000.
- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů,
- Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech,
- Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech.

Zdroj: *Neziskovky.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-06-04]. Neziskovky v ČR. Dostupné z WWW: <<http://neziskovky.cz/cz/fakta/neziskovy-sektor-v-cr/typy/>>.